Ankenævnet for Forsikring

Den 20. januar 2016 blev i sag nr. 87480:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

AP Pension
Østbanegade 135
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har pensionsordning i AP Pension. Han klager bl.a. over, at selskabet har nedsat hans pensionsydelse pr. 1/4 2015, at selskabet har afvist at overføre hans kapitalpension til aldersopsparing i et pengeinstitut, og at han ikke har modtaget kompensation for opgivelse af sin ydelsesgaranti.

Det fremgår af sagen, at klageren oprindeligt blev optaget i FSP Pension. I 2011 accepterede han et tilbud fra FSP Pension om omvalg af pensionsordning, der involverede overgang fra ordning med ydelsesgaranti til ordning med markedsrente. FSP Pension fusionerede med det indklagede selskab med virkning fra 1/1 2012, og i januar 2014 informerede det indklagede selskab klageren om, at hans pensionsydelse blev nedsat pr. 1/4 2015 som følge af en historisk lav rente, og at den gennemsnitlige levetid er forlænget.

Klageren har nedlagt påstand om, at hans ydelser skal beregnes med en lavere forventet restlevetid, at selskabet skal forsøge at indhente myndighedernes tilladelse til, at han kan oprette en aldersopsparing, hvor provenuet fra hans kapitalpension kan indskydes, eller at selskabet betaler erstatning for rentetab. Endelig ønsker klageren, at selskabet skal fremlægge dokumentation for, hvordan de er kommet frem til, at han ikke skal kompenseres for at have afgivet sin ydelsesgaranti. Under parternes korrespondance for nævnet har klageren desuden udtrykt utilfredshed med, at hans ægtefællepension

ikke er oprettet med markedsrente, og han har, for så vidt angår muligheden for at fortryde sit omvalg til ordning med markedsrente, henvist til masseklagen, der blev afgjort den 16/9 2015 under sagsnummer 87.092.

Klageren har i klageskemaet dateret den 30/12 2014 bl.a. anført:

> "Der klages over følgende 3 forhold i prioriteret orden:
>
> 1. Nedsættelse af min pensionydelse fra 1.4.2015
>
> 2. Nægtelse af overførsel af kapitalpension til aldersopsparing i [bank]
>
> 3. Manglende kompensation for opgivelse af ydelsesgaranti hos det tidligere FSP Pension
>
> Ad. 1
>
> Ved brev dateret 12.12.2014 har AP Pension meddelt mig, at min pensionsydelse pr. 1.4.2015 vil blive nedsat med 5% og senere 'løbende' med 13%. Det er ikke oplyst, hvad der forstås ved 'løbende' og ej heller, om de 13% er af det nuværende ydelsesbeløb eller af det pr. 1.4.2015 nedskrevne.
>
> Jeg anker over nedsættelsen, der begrundes med stigende forventet restlevetid og forventning om lavere fremtidige afkast. Det skal oplyses, at jeg den 20.11.2014 havde modtaget en meddelelse om, at min pension var uændret i forhold til den ved påbegyndelsen af pensionsudbetalingerne den 1.5.2014 anførte kr. 23.868,82.
>
> Min pension har oprindeligt været i FSP Pension men overgik til AP Pension ved en fusion med virkning fra 1.1.2013. Det fremgår af Finanstilsynets vilkår for godkendelse af fusionen, at medlemmerne fra FSP ikke måtte stilles ringere ved fusionen. Tilsyneladende har FSP bl.a. opereret med en lavere forventet restlevetid end den i AP gældende, vistnok ca. 19 år, men jeg kender ikke det præcise antal år. Det følger af, oplyser fra AP tilængelige via særlig FSP side på nettet, at AP pension nu vil gå ud fra en forventet restlevetid for 65 årige på 21,4 år for mænd og 23,4 år for kvinder. Det er en markant forskel, der dog ikke i sig selv berettiger til en nedsættelse af min pensionsydelse med 18%, men måske med 12% altså isoleret set. Det anføres fra APs side, at man følger Finanstilsynets anbefalinger, som ikke fremgår direkte af tilsynets hjemmmeside. Men det helt principielle er, at FSP medlemmernes vilkår ikke måtte forringes ved fusionen. Det følger af ovenstående, at FSP har anlagt en mere realistisk vurdering af den forventede restlevetid for 65 årige mænd. Det er her bemærkelsesværdig at konstatere, at Danmarks statistik angiver en forventet restlevetid for mænd på blot 17,38 år! Der hersker pt. en betydelig debat om, hvorvidt der overhovedet kan forventes en forøgelse af den fremtidige forventede restlevetid, idet argumentet er, at 'de lavthængende frugter' allerede er høstet dvs. konsekvenserne af færre rygere, mere motion og sundere kost. Derimod vil øget stress og forurening trække ned. Jeg ønsker ikke, at der skal henstå en større sum ved min forventelige død som 82 årig til brug for yngre medlemmer. Men det alt overvejende argument for at AP Pension ikke er berettiget til at gennemtvinge en så markant forringelse af min pensionsydelse, der blev meddelt mig for 8 måneder siden og bekræftet for mindre end 2 måneder siden, er, at fusionsbetingelserne ikke overholdes. Der skal tages udgang i den lavere restlevetid, som var grundlaget i FSP. Det vil sige, at den forøgelse som AP Pension for de oprindelige AP medlemmer har fået på 0,3 leveår skal tillægges FSP medlemmets op-

rindelige på ca. 19 år. Herved vil den forventede fremtidige restlevetid for et 65 årigt medlem blive ca. 19,3 år og ikke 21.4 år. Det vil sige, at stigningen i restlevetiden kun er ca. 1,6% og ikke 21,4 over 19 = ca. 12,6%.

AP har tillige angivet lavere fremtidige afkast som årsag til nedsættelse af pensionsydelsen. Jeg har pt. min kapital anbragt i FSP Mellemrisiko. Der findes 3 kategorier: Lav, Mellem og Høj risiko, primært karakteriseret ved andelen af aktier i gruppen nemlig ca. 20, 45 og 70%. For aktier er angivet et forventet afkast på 7,4 før skat og for obligationer 2%. Alligevel har AP samme forventning til det samlede afkast før skat nemlig 5% for alle grupper. Det siger sig selv, at man ikke kan anlægge sådan en betragtning med de forskelle, der er i selskabets egne forventninger til aktieafkastet. Ellers kunne man lige så godt være i gruppen med lav risiko, og det giver absolut ingen mening. Alene set i forholdet mellem lav og mellemrisiko, bør der være en forskel på ca. 1% i afkast eller 20% højere afkast. Dette bør selvsagt indgå i APs beregninger for den pensionsydelse, der vil kunne leveres, og forbedre den kraftigt.

Endelig skal nævnes, at mine egne beregninger, der medtager, at ordningen, der også indbefatter, at min hustru skal have 2/3 af min til enhver tid værende aldersalderspension som ægtefællepension ved min død, viser, at der vil kunne udbetales en alderspension svarende til den nuværende. I mine beregninger er lagt til grund, at min hustru er 3,2 yngre end jeg, at hendes restlevetid er 2 år længere end min samt iøvrigt, at de af AP anførte fremtidige restlevetider for kvinder 23,4 år er gældende, og at min hustru i perioden efter min forventede død som 86,4 årig i hendes resterende levetid vil få udbetalt 100% af min alderspension og ikke kun 66.67%. Altså er der selv med disse ekstremt lange restlevetider allerede en god overdækninger ved den nuværende pensionsydelse på knap kr. 24.000.

Jeg har bedt AP fremlægge deres beregninger. Men det vil de ikke, fordi de er meget komplekse. Det kræver jeg imidlertid. Jeg har meddelt, at jeg adgang til ekspertise såvel akturarmæssigt som matematisk.

Det fremgår af tidligere redegørelse fra Finanstilsynet, at FSP Pension ved medlemmernes omvalg fra garanterede ydelser til markedrente undlod at gøre medlemmerne opmærksom på, at de herefter selv bærer riskoen for forlængede restlevetider. Så meget desto mere kommer det helt bag på mig, at AP Pension nu fremturer med en endog meget stor forøgelse af restlevetiden. FSP medlemmer er således lokket til at indgå en aftale på et falskt grundlag, hvorfor aftalen vil kunne erklæres ugyldig. Og medlemmerne vil derved kunne begære deres nuværende ordninger tilbageført til garantiordningen.

Ved ikke at oplyse mig om en forestående risiko for en betydelig forøgelse af restlevetiden på det tidspunkt, hvor jeg stod for at aktivere min pension, har AP afskåret mig for muligheden for at vælge en forhøjet ydelse i starten af pensionen og/eller eventuelt lade min kapitalpension indgå på alderspension.

Ad 2

I forbindelse med starten på den løbende udbetaling af min pension, skulle der også tages stilling til min kapitalpension på godt kr. 900.000. Jeg ønskede provenuet overført til en aldersopsparing i [bank]. Det nægtede AP Pension imidlertid, idet de hævdede, at beløbet var anbragt i FSPs Traditionel, og at der i denne afdeling var en bestemmelse om, at kapitalpensionen ikke kunne overføres til et andet selskab (pensionsselskab?), når man var fyldt 60 år men skulle udbetales.

Jeg var selvsagt noget forundret over denne bestemmelse og spurgte derfor, hvorfor den fandtes. Imidlertid kunne AP ikke gøre rede for årsagen til bestemmelsens eksistens og begrundelse for dens fortsatte tilstedeværelse! Altså måtte jeg konkludere, at der var tale om nullitet, og at der derfor selvfølgelig kunne ses helt bort fra denne bestemmelse. Dette meddelte jeg AP og gjorde samtidig opmærksom på, at den pågældende aldersopsparingskonto var på anfordring, altså ville jeg kunne få udbetalt beløbet samme dag, som det indgik på konto. Med andre ord var der tale om en udbetaling, og bestemmelsen om udbetaling var således også opfyldt. Herefter skulle intet være til hindre for overførslen.

Men men nu hævdede AP, at overførslen skulle ske gennem et særligt mellem forsikringsselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter oprettet overførselssystem, ellers ville beløbet (ca. kr. 570.000,00 efter afgift) blive ramt af loftet på kr. 28.100,00 for indskud i 2014. Så det kunne ikke lade sig gøre. Hertil anførte jeg, at der jo blot var tale om teknikalitet, og at de blot skulle gennemføre transaktionen, da det som i alle (også juridiske) forhold er det faktiske og reelle, der tæller og ikke det formelle og er afgørende for lovligheden. På trods af fremlæggelse på selskabets generelforsamling og involvering af et betyrelsesmedlem fastholdt AP stædigt, at de ikke ville overføre provenuet til denne anfordingskonto i [bank].

Denne helt urimelige behandling fra APs vil med de nuværende renteforhold over en 10 årig periode koste mig ca. kr. 40.000,00 efter skat.

Jeg mener, at jeg er blevet stillet væsentligt ringere en andre personer med kapitalpension, og det strider imod lovgivningens intentionen med ophævelsen af kapitalpensionsordningen og oprettelsen af alderopsparing som modsvar hertil.

Ad 3

Finanstilsynet har ved kendelse forpligtet AP Pension til at yde medlemmer af FSP Pension kompensation for at opgivelse af deres ydelsesgaranti i forbindelse med overgang til markedsrente.

Jeg selv gik over i markedsrente i 2011.

Der blev udarbejdet nogle grove retningslinjer for, hvordan eventuel kompensation skulle tildeles.

Jeg fik brev fra AP Pension om, at jeg ikke var blandt de medlemmer, der skulle have kompensation. I brevet var oplistet de hovedretningslinjer, der var fastlagt for 'beregningen'. Da jeg har været medlem siden 1969 og selv om de sidste mange år stort set havde været uden afkast, og jeg havde et pænt stort depot, var jeg selvsagt stærkt forundret over, at jeg ikke skulle have nogen kompensation overhovedet. I pressen forlød det, at kompenstionerne spændte fra få tusinde kroner til over 1 million.

Det er klart, at man gerne vil se en beregning på, hvordan AP er kommet frem til, at netop jeg ikke skal have kompensation, især med de meget store udsving i kompensationerne. Derfor bad jeg AP om at få min beregning udleveret. Men nej det ville man/kunne man ikke? Det klagede jeg naturligvis over. Når man kan komme frem til, at jeg ikke skal have en kompensation, må man naturligvis også have en beregning. For hvordan pokker kan man ellers komme frem til et resultat. Men nøjagtigt som for udregningen af nedsættelsen af min pensionsydelse fastholdt AP, at man ikke ville sende mig deres beregning.

Det er stærkt utilfredsstillende, og det giver selvsagt (desværre) bekymring om, at alt ikke går helt ærligt til, men at visse grupper tilgodeses på andres bekostning. Det gælder beklageligvis også den manglende åbenhed for så vidt angår beregningerne om nedsættelse af pensionsydelserne.

Afsluttende bemærkinger:

Al korrespondance mellem mig og AP Pension kan frit indhentes hos AP Pension eller mig.

Diverse materiale og fusionen mellem FSP Pension og AP Pension skulle ligesom det er tilfældet i relation til muligheden for eventuelt at vende tilbage til pensionsydelse så vidt jeg er orienteret være tilgængeligt fra interessegruppen 'FSP medlem i AP Pension' ved …

Som nævnt foran er det stærkt bekymrende, at AP Pension i den grad savner åbenhed om spørgsmål, der i høj grad har betydning for medlemmerne, og det giver anledning til beydelig bekymring, at Finanstilsynet ikke har mere opmærksomhed på dette forhold.
…
Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Ad 1

I prioriteret rækkefølge:

a) AP Pension skal ved beregningen af min pensionsydelse tage udgangspunkt i FSP model for fremtidig forventet levetid og kun regulerere dette forholdsmæssigt med eventuelle forøgelser/ændringer af den forventede restlevetid. Herved vil min restlevetid blive reduceret markant jf. foran.

b) AP Pension skal dokumentere deres beregninger og vise, hvordan de kommer frem til præcis den nedsættelse, som de via den 'balck box' hævder skal være den endegyldige korrekte pensionsydelse. Den anvendte kalkulationsrente må nødvendigvis justeres op alene som følge af et højere forventet gennemsnitligt afkast i Mellemrisko i forhold til Lav risko. En eventuel nedsættelse af min ydelse bør herefter være væsentlig lavere end annoncerede.

c) Mulighed for eventuelt ad hoc at have forhøjet ydelse og/eller at min udbetalte kapitalpension helt eller delvist kan indgå på min alderspension. Kompensation for at dette nu ikke kan lade sig gøre

c) Jeg gives mulighed for at vælge at tilbageføre min pensionordning til den gamle FSPordning med garanteret ydelse.

Ad 2

AP Pension skal forsøge at indhente myndighedernes tilladelse til, at jeg kan oprette en aldersopsparing, hvor provenuet fra min udbetalte kapitalpension kan indskydes. Eller AP Pension betaler mig en erstatning på kr. 20.000,00 for rentetab efter skat ved ikke kunne placere provenuet fra kapitalpensionen på en aldersopsparing i [bank].

Ad 3

AP Pension skal dokumentere, hvordan de præcist i mit tilfælde er kommet frem til at netop jeg ikke skal have kompensation for den i sin til FSP afgivne ydelsesgaranti for min pension"

Selskabet har i brev af 27/4 2015 til nævnet til dette bl.a. bemærket:

"Indledningsvist er det vigtig for selskabet at gøre opmærksom på, at de ændringer, som er sket med Klagers pensionsordning, ikke sker som følge af fusionen mellem FSP Pension og AP Pension pr. 1. januar 2012. Der er tale om forhold, som ville være indtruffet uanset fusionen, men som antageligt blev forsinket af fusionen og de heraf følgende IT-mæssige omlægninger af bestanden af kunder i det tidligere FSP Pension.

Dernæst gør vi opmærksomme på, at Klagers forhold har været genstand for en omfattende mailkorrespondance med mere end 55 mails bl.a. med selskabets klageansvarlig og administrerende direktør, ligesom der i marts 2015 har været afholdt et møde med Klager i et forsøg på at besvare Klagers mange spørgsmål til selskabet. Vi må på baggrund af nærværende klage konstatere, at vore anstrengelser desværre ikke har båret frugt.

Ad 1. Klagers påstand om tilsidesættelse af Pensionsvalg 2011

1.1. Selskabet finder det ikke godtgjort, at Klagers omvalg kan tilsidesættes som ugyldigt
Selskabet afviser, at Klager har sandsynliggjort, at der foreligger forhold, som kan føre til, at Klagers i øvrigt gyldige og bindende accept af omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente i april/maj 2011, tilsidesættes som ugyldigt med den følge, at Klagers pensionsordning kan føres tilbage til gennemsnitsrente med ydelsesgaranti, som om omvalg ikke havde fundet sted.

Særligt finder selskabet ikke, at Klager har sandsynliggjort, at aftalen kan tilsidesættes efter forudsætningslæren, idet selskabet gør gældende at:

- det primært er som følge af afkastet, at ydelserne er nedsat, og at Klager har oplyst, at dette var hans forudsætning for valget.

Selskabet gør gældende, at Klager ikke har sandsynliggjort, at der foreligger urigtige eller bristede forudsætninger, idet selskabet gør gældende, at:

- det ikke var ukendt for Klager, at omvalget medførte, at de ikke længere havde ydelsesgaranti, og at ydelserne derfor kunne falde,

- skift af 'investeringsform' - som nævnt i omvalgsmaterialet - går på skiftet fra et garanteret produkt til et ugaranteret markedsrenteprodukt - ikke kun på afkastet

- det ikke var ukendt for Klager, at der forventedes længere levetider, som ville kunne få betydning for beregning af ydelserne i hans pensionsordning,

- det ikke var ukendt for Klager, at beregning af ydelserne følger det til enhver tid gældende beregningsgrundlag, og derfor kunne ændres, efter at garantien var bortfaldet,

- omvalg skete til et velkendt standardiseret pensionsprodukt

- Klager er (tidligere) bankansat, … og …, som forudsættes at have særlig viden om finansielle produkter.

Selskabet finder ikke, at Klager har godtgjort, at netop forudsætningen om, at Klager ved omvalget overtog risikoen for levetiderne på tidpunktet for Pensionsvalg 2011 var væsentlig og bestemmende for dem, idet selskabet gør gældende, at:

- omvalgsmaterialet for at fremstå forståeligt alene skal oplyse om væsentlige fordele og ulemper,

- at selskabet har omtalt alle væsentlige fordele og ulemper i informationsmaterialet, herunder fremgik det flere steder, at ydelsen efter omvalget var ugaranteret og kunne falde,

- levetidsrisikoen ikke var så væsentlig på daværende tidspunkt, at den burde være omtalt i omvalgsmaterialet,

- at omvalgsmaterialet var udarbejdet efter markedsstandard i 2011

- at Finanstilsynet i forbindelse med sin inspektion i 2011 ikke vurderede, at der ikke skulle gives information om levetidsrisikoen, uagtet at Finanstilsynet netop i samme periode havde stort fokus på det nye levetidsbenchmark,

- Finanstilsynet i forbindelse med sagen i 2014 ikke vurderede, at der skulle være givet information om levetidsrisikoen,

- selskabet på daværende tidspunkt vurderede, at overtagelsen af levetidsrisikoen ville kunne opvejes af det større investeringsafkast i markedsrente,

- selskabet finder det tværtimod sandsynligt, at Klager ville have gennemført omvalget, selv om de havde været informeret yderligere om levetidsrisikoen, idet levetidsrisikoen i 2011 var af underordnet betydning i forhold til muligheden for et højere afkast.

Selskabet finder ikke, at Klager har sandsynliggjort, at selskabet vidste eller burde vide, at netop forudsætningen om at Klager overtog levetidsrisikoen var væsentlig og bestemmende for Klagers valg, idet:

- ledelsen i selskabet ikke har skjult oplysninger for kunderne i forbindelse med omvalget

- det ikke i 2011 var kendt eller burde have været kendt for ledelsen i det daværende FSP Pension, at forudsætningen om, at Klager ved omvalget overtog risikoen for levetiderne på tidpunktet for Pensionsvalg 2011 var væsentlig for dem

- det ikke i 2011 var eller burde være kendt for ledelsen, at forudsætningen var så væsentlig, at kunderne ikke ville gennemføre omvalget, hvis dette havde været klart for Klager,

Selskabet finder ikke, at det vil være rimeligt at lade selskabet bære risikoen for at der foreligger bristede forudsætninger, idet:

- det ikke vil være rimeligt, at lade selskabet bære risikoen for en annullering af Pensionsvalg 2011

- Selskabet med den betalte kompensation endeligt og fuldstændigt har gjort op med alle krav i anledning af omvalget

- det vil belaste selskabet - og dermed selskabets øvrige kunder - med en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde i forhold til kundernes evt. gevinst ved annullering, dersom Klagers omvalg erklæres ugyldigt

- hvis Klager måtte få ret til at fortryde sit valg og vælge tilbage til garanterede ydelser, retrospektivt, vil Klager være sluppet for investeringsrisikoen på et tidspunkt, hvor denne risiko er blevet realiseret med lave renteprognoser, hvilket vil være urimeligt overfor de øvrige kunder og i strid med almindelige regler om fortrydelsesret, jf. forsikringsaftalelovens § 97a.

1.2. Sagen har identitet f.s.v.a. både faktum og retsgrundlag med AFK 85.178 og 84.184
Selskabet gør derfor gældende, at afgørelsen af Klager skal følge afgørelsen i AKF 85.178 og 84.184, som vedrører samme omvalg og samme materiale. Der er efter vores opfattelse intet afgørende, som adskiller disse klager fra AKF 85.178 og 84.184. Af samme årsag skal selskabet anmode om, at sagen behandles sammen med de øvrige verserende sager om tilsidesættelse af Pensionsvalg 2011.

For fuldstændighedens skyld kan vi oplyse, at den udestående, forventede regulering, som fremgår af Klagers brev fra december 2014, er beregnet ud fra den regulerede ydelse pr. 1. april 2015.

Ad 2. Overførsel af Kapitalpension
Selskabet finder ikke, at klager skal have medhold i sin klage over, at selskabet ikke har overført Klagers kapitalpension til [bank], idet afvisningen heraf er sket i overensstemmelse med aftalegrundlaget, og idet selskabet ikke er forpligtet til at udbyde alderspension som produkt til sine kunder.

Ad 3. Manglende kompensation
Selskabet mener ikke, at Klager skal have medhold i denne del af klagen, da Klager allerede er kompenseret rimeligt og tilstrækkeligt for at opgive sin ydelsesgaranti i forbindelse med Pensionsvalg 2011. Selskabet henviser i det hele til Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014, som er forelagt Det Finansielle Råd, og selskabets efterfølgende udlodning af kompensation i henhold hertil.

Det er samtidig selskabets opfattelse af Ankenævnet ikke kan behandle denne del af klagen, da den allerede er afgjort af Finanstilsynet.

…

1.5.7. Er det rimeligt at lade selskabet bære risikoen for evt. urigtige eller bristede forudsætninger?

1.5.7.1. Selskabet kunne ikke forudse den fremtidige udvikling
Baggrunden for, at Klager nu gør gældende, at hans forudsætninger om levetider er bristede eller urigtige, er en kombination af, at Finanstilsynet efter omvalget i 2011 har øget levetidsbenchmark betydeligt, og et verdensomspændende rekordlavt renteniveau.

Selskabet finder ikke, at det ville være rimeligt, at pålægge selskabet disse risici, som ingen kunne forudse ved Pensionsvalg 2011.

1.5.7.2. Finanstilsynet har ikke kritiseret omvalgsmaterialet
I forbindelse med Pensionsvalg 2011 gennemførte udbad Finanstilsynets Forbrugerkontor sig en række oplysninger og ved brev af 18. maj 2011 (Bilag 10) pålagde Finanstilsynet selskabet at udsende nyt og mere balanceret omvalgsmateriale.

Herudover var Finanstilsynets Livkontor involveret i omvalget, i det Finanstilsynet ved brev af 30. maj 2011 (Bilag 12) udbad sig en redegørelse for selskabets beregning af kursværn. Henvendelsen blev besvaret samme dag, og sagen gav ikke anledning til kritik fra Finanstilsynet. Selskabet henviser til, at Finanstilsynet 2 gange i løbet af maj 2011 var inddraget i Pensionsvalg 2011, og ikke fandt yderligere anledning til kritik af omvalgsmaterialet efter den finansielle lovgivning, herunder blev forholdet omkring levetider slet ikke berørt til trods for at Finanstilsynet netop i foråret 2011 havde fokus på den netop udsendte levetidsbenchmark.

Selskabet henviser endvidere til, at Finanstilsynet heller ikke har kritiseret omvalgsmateriale i forbindelse med tilsynssagen i 2014.

1.5.7.3. Kunderne er blevet fuldt kompenseret
Selskabet henviser videre til, at kunderne, der valgte om i 2011, er blevet kompenseret for de hensættelser, der var på levetider på tidspunktet for omvalg, jf. Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014 (Bilag 16). Disse hensættelser var udtryk for de i 2011 forventede forøgede levetider.

Kompensationsmodellen er drøftet med Finanstilsynet, der har fundet den rimelig, jf. afgørelsen. Kompensationen indebærer, at de i øvrigt tilstrækkelige hensættelser, der var foretaget i 2011 til afdækning af levetidsrisikoen, er udbetalt til Klager. Derved er Klager blevet fuldt kompenseret for de i 2011 forventede levetidsmæssige konsekvenser af omvalget.

1.5.7.4. Det vil være uforholdsmæssigt dyrt at tilbageføre Klagers pensionsordninger
Selskabet gør gældende, at det ikke vil være rimeligt at lade selskabet bære risikoen for en annullering af Pensionsvalg 2011, fordi der foreligger umulighed med at genanskaffe de aktiver, som lå til grund for gennemsnitsrenteproduktet til samme eller lavere pris. Hvis det overhovedet er muligt, vil det belaste selskabet med en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde i forhold til kundernes evt. gevinst ved annullering.

Baggrunden er, at selskabet er og var 100 pct. kundeejet, og der er derfor kun de andre kunder til at betale for en evt. annullering.

Pensionsordninger i såvel gennemsnitsrente som markedsrente baserer sig på værdipapirer, som selskabet anskaffer for de forsikredes midler. Sammensætningen af aktiver afspejler aftalen og den risiko, der er for de pågældende pensionsordninger. Således vil aktivsammensætningen i gennemsnitsrente adskille sig markant fra markedsrente, hvilket jo netop var hovedargumentet for Pensionsvalg 2011. Ved omlægning til markedsrente blev aktiverne, som var anskaffet til gennemsnitsrente, afhændet til fordel for aktiver med bed-

re afkastmulighed. Det udgør en særlig udfordring, at der er forløbet mere end 3 år med store udsving på finansmarkeder og en til stadighed faldende rente, som nu er blevet negativ, siden afhændelsen af de aktiver, der lå til grund for Klagers gennemsnitsrenteprodukt.

1.5.7.5. Hvis Klager får ret til at fortryde, er Klager også sluppet for investeringsrisikoen
Hvis Klager får medhold i, at aftalen om Pensionsvalg 2011 ikke er bindende og derfor skal tilbage til garanterede ydelser, vil det betyde, at Klager også er sluppet for den investeringsrisiko, som Klager fuldt bevidst overtog ved omvalget. Klager er sluppet for investeringsrisikoen på et tidspunkt, hvor denne risiko er blevet realiseret med lave renteprognoser, hvilket vil være urimeligt overfor de øvrige kunder og i strid med FiL § 21.

Selskabet finder, at der må udvises særlig forsigtighed med at tilsidesætte aftaler om markedsrente, da risikoen for retrospektiv spekulation hos kunden er særlig stor. Derfor er der ingen lovpligtig fortrydelsesret efter forsikringsaftalelovens § 97a, fordi lovgiver ved folketingsbehandlingen fandt, at risikoen for spekulation var for høj.
…
2. Overførsel af kapitalpension
Klager henvendte sig den 17. marts 2014 på selskabets mail (Bilag 21) bl.a. med ønske at om provenu af kapitalpension blev 'overført/indsat/indskudt på en alderspension'.

Henvendelsen førte til, at Klager blev telefonisk kontaktet af en kunderådgiver den 1. april 2014. Det blev under samtalen oplyst, at det ikke ville være muligt for klager at overføre værdien af kapitalpension til en alderspension i [bank], som Klager ønskede. Baggrunden var, at det fremgik af § 20, stk. 6 i det for Klager gældende pensionsregulativ (Bilag 1), som er vedtaget af generalforsamlingen i det tidligere FSP Pension og godkendt af overenskomstparterne, at

"Genkøb, herunder overførsel til anden pensionskasse eller forsikringsselskab, kan ikke ske, såfremt medlemmet på udbetalingstidspunktet er fyldt 60 år eller modtager invalidepension fra Pensionskassen."

Klager henvendte sig ved mail af 3. april 2014 (Bilag 22) til selskabet, som fremsendte regulativet til Klager ved mail af 8. april 2014 (Bilag 23). Samme dag skrev Klager atter til selskabet (Bilag 24) og klagede over, at han ikke kunne overføre kapitalpensionen til [bank] samt over, at AP Pension ikke udbød alderspension, hvorved det ifølge Klager ikke havde været påkrævet at genkøbe kapitalpensionen.

Klager anfører i den forbindelse, at han ikke mener, at der er tale om genkøb, hvis en kapitalpension omlægges til en alderspension i samme selskab.

Klagers mail af 8. april 2014 bliver besvaret ved mail af 9. april (Bilag 25), hvori selskabet tilbyder Klager at udbetale værdien af kapitalpensionen med fradrag af 37,3 pct., hvilket var muligt på baggrund af Klagers alder, for herefter at udbetale provenuet til en af klager anvist konto. Senere den 9. april klager Klager over afgørelsen (Bilag 26). Denne henvendelse besvares den 11. april, jf. Bilag 27. Klager henvender sig atter til kundeservice 11. april 17:48 (Bilag 28) og igen den 12. april 2014 kl. 10:33 (Bilag 29)til administrerende direktør …

Klager anfører i den forbindelse, at 'Der [er] reelt ikke tale over en overførsel af ordningen/kapitalpensionen med en udbetaling, der ikke er i strid med omtalte vedtægtsbestemmelse.' og begrunder dette med, at den bankkonto, Klager ønsker provenuet overført

til, er en anfordringskonto. Klagen bliver herefter behandlet af Juridisk afdeling, som er selskabets klageansvarlige (Bilag 30). Efter korrespondance om andre forhold, vender Klager tilbage til udbetaling af kapitalpensionen ved mail af 15. april med 4 mails (Bilag 30-33), den 16. april med 2 mails (Bilag 34 og 35), og senere den 22. april (Bilag 36), 2. maj (Bilag 37) og 5. maj (Bilag 38).; Beløbet blev overført i overensstemmelse med Klagers seneste ønske.

Klager anfører, at han lider et tab på 40.000 kr. ved, at selskabet har afvist at følge hans ønske.

For det første gør selskabet gældende, at klager ikke skal have medhold i sin klage. Baggrunden er, at der forsikringsteknisk er tale om genkøb/tilbage/udtrædelse, når Klager ophæver en forsikring før aftalt tid. Klager er på begæringstidspunktet fyldt 60 år. Klager har efter aftalegrundlaget IKKE ret til genkøb efter alder 60 år. Det fremgår således det dagældende regulativ:

'*Genkøb, herunder overførsel til anden pensionskasse eller forsikringsselskab, kan ikke ske, såfremt medlemmet på udbetalingstidspunktet er fyldt 60 år eller modtager invalidepension fra Pensionskassen.'*

Selskabet er ikke forpligtet til at tilbyde alle de produkter og muligheder, som det er muligt at etablere inden for rammerne af Pensionsbeskatningsloven, som nærmest kan betragtes som en slags prisliste i forhold til beskatningen af de produkter, som de enkelte selskaber udbyder. Selskabet havde fravalgt at udvikle alderspension ud fra en betragtning om, at der ikke er tale om et fordelagtigt produkt for kunderne.

For det andet har selskabet ikke modtaget nogen dokumentation for, at klager skulle have lidt et tab i den nævnte størrelsesorden, ligesom selskabet ikke mener, at Klager har godtgjort, at et eventuelt tab skyldes fejl hos selskabet.

Selskabet mener derfor ikke, at klager skal have medhold i sin påstand herom.

3. Kompensation
Klager mener sig berettiget til yderligere kompensation for at have opgivet sin ydelsesgaranti i 2011.

I forbindelse med Pensionsvalg 2011 modtog alle kunder, som valgte om en omvalgsbonus på 2 pct. Beslutningen om en fælles sats var blandt andet baseret på de solidariske fællesskabsprincipper, som gjaldt for gennemsnitsrenteproduktet. Udover de 2 pct. i omvalgsbonus eftergav selskabet medlemmerne en skyggekonto på knap 1.4 mia. kr. svarende til 15 pct. af de omvalgte hensættelser. De hensættelser, der ud over omvalgsbonus på 2 pct., vedrørte levetider ved Pensionsvalg 2011, blev overført til egenkapitalen.

Det blev i løbet af 2013 klart for selskabet, at ikke alle kunder havde fået den fulde værdi af de garantier, der tilhørte kundegruppen for så vidt angår hensættelserne til levetidsrisikoen under Pensionsvalg 2011.

Selskabet konstaterede, at et mindretal af de omvalgte kunder ikke var blevet rimeligt kompenseret for at overtage risikoen for øgede levetider i forbindelse med omvalget.

Selskabets bestyrelse besluttede derfor i december 2013, at hensætte et større beløb til kompensation ud over de 2 %, som blev givet kollektivt af FSP Pension i 2011.

Som omtalt under punkt 1.4.2. blev selskabets beregninger og kompensationsmodel forelagt Finanstilsynet, som traf afgørelse den 2. april 2014 (Bilag 27). Selskabets model viste, hvilken samlet økonomisk kompensation, der ville havde stillet de enkelte omvalgte kunder rimeligt ved omvalget i 2011 ud fra de forhold, der var gældende og den viden, selskabet havde i 2011. Modellen indebar, at flertallet af de kundegrupper, der deltog i omvalget i 2011, ansås for at være tilstrækkeligt kompenseret ud fra forholdene i 2011, og derfor ikke har ret til yderligere kompensation.
…
Selskabet har efterfølgende efterlevet Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014. Når Klager ikke har modtaget yderligere kompensation, skyldes det at han allerede i forbindelse med de fordele, som blev givet ved Pensionsvalg 2011, blev kompenseret rimeligt for at opgive sin ydelsesgaranti."

Klageren har i brev af 9/5 2015 til nævnet bl.a. anført:

"Indledningsvis må sige, at jeg finder det uden relevans og upassende, at AP i sidst svar nævner omfanget om min mailkorrespondance. Derfor er jeg nødt til at gøre opmærksom på, at dette primært skyldes utallige rykkere for svar og genstilling af spørgsmål, der ikke er blevet besvaret eller, hvor svarene var rene ligegyldigheder. Endelig måtte jeg i perioden fra 4.12.14 til 4.3.15 rykke måske mindst 10 gange for at få oplyst, hvor jeg kunne se det løbende afkast af min investering (FSPs markedsrentegrupper blev simpelthen pillet af internetsiden), før det lykkedes, at få oplyst, hvor jeg kunne finde oplysningerne (de havde angiveligt hele tiden været der, men jeg kunne blot ikke få at vide hvor!).

1. Tilsidesættelse af Pensionsvalg og udmøntning af nedsættelse af pensionsydelse

AP anfører, at nedsættelsen af pensionsydelsen primært sker som følge af afkastet (må forstås som et lavere afkast end hidtil forventet). Modsætningsvis må det konkluderes, at det altså i mindre grad er forhøjelsen af levetiden.

Hertil skal bemærkes, at AP hverken anfører de faktuelle påståede ændringer og dermed ej heller de procentuelle forskelle. Alene af den grund er argumentet om, at nedsættelsen af pensionsydelsen primært skyldes lavere forventet afkast ikke validt. Faktum er for så vidt angår den forventede restlevetid, at jeg ikke ved, hvor lang den var på tidspunktet for påbegyndelsen af udbetalingen af min pensionsydele den 1.5.2014. Derimod kender jeg AP forventede restlevetid for en 65 årig mand gældende fra 1.1.2015 - den er 21,4 år. Dette skal sammenholdes med Danmarks Statistiks på 17,38 år og ATPs på 19 år. Tages udgangspunkt i sidstnævnte ville stigningen være 12,6%, altså hvis ATPs 19 år sættes lig med FSPs pr. 1.5.2014.

Ser vi på afkastniveauet kendes det heller 1.5.2014. Vi kender alene prognosen fra AP vel gældende fra 1.1.2015. Den siger 5% for alle FSPs 3 grupper i markedsrente (uden skelen til hidtidige forskelle pga. risiko). Derimod er det for mig senere ved mit møde med AP i marts 2015 kommet frem, at AP i forbindelse med kalkulationen af pensionsydelsen reelt anvender et afkast på 3,5%, altså 30% lavere end prognoserenten. Hvorfor der skulle et møde til for at få dette oplyst er helt uforståeligt. Det blev for mig på mødet oplyst, at det lavere afkast ved kalkulationen skyldes, at medlemmet ville kunne spekulere mod fællesskabet ved skifte fra en risikogruppe til en anden. Det har jeg meddelt AP, at jeg ikke forstår, hvordan kan lade sig gøre. Imidlertid ser jeg nu, at AP hævder, at den lavere sats skyldes, at medlemmerne ikke skal kunne 'skuffes', hvis de f.eks. skifter til en lavere risi-

kogruppe og dermed sandsynligvis vil få en lavere ydelse. Dette argument er helt hen i vejret. Selvfølgelig er et hvert medlem klar over, at denne mulighed foreligger ved lavere risiko.

Derimod havde f.eks. jeg ikke en ærlig chance for at forvente en nedsættelse af min pensionsydelse annonceret mindre end 8 måneder efter udbetalingen var påbegyndt. Det kan jeg med rette være skuffet over. Og det gælder uanset om det er ændret restlevetid eller forventet lavere afkast.

> Det hævdes, at jeg som tidligere bankansat, … og … forudsættes af have en særlig viden om finansielle produkter. Nu er begrebet markedsrente i et finansielt produkt efter min opfattelse ikke et finansielt produkt men en særlig investeringsmåde modsat f.eks. garanteret afkast. Jeg har faktisk beskæftiget mig finansielle instrumenter/produkter især set ud fra en kreditrisikosynsvinkel og også skrevet speciale på jurastudiet om en særlig detalje: 'Netting af finansielle produkter'. Derimod har jeg aldrig haft lejlighed til beskæftige med pensionsprodukter. Dog har jeg i enkelte tilfældet kreditvurderet nogle danske pensionskasser/selskaber. Desuden finder jeg ikke, at min uddannelsesmæssige baggrund skal komme mig til skade ved en afgørelse i forhold til andre klagere.
>
> Jeg finder, at AP, uanset udfaldet af afgørelsen om hvem der har riskoen for ændringer restlevetiden, bør tilpasse eventuelle nedsættelser af pensionsydelserne med skyldig hensyntagen til det enkelte medlems restlevetid. Det vil sige, at når man f.eks. som mig har en restlevetid på ca. 20 år spreder en justering over hele perioden, således, at nedsættelerne bliver mindre i starten af restlevetiden end i den sidste ende. Det vil være yderst uheldigt, hvis et medlem ved sit 86. år pludselig får forhøjet sin pensionsydelse med en større procentdel. Det er ikke i den ende af livet, der er størst brug for pengene.
>
> Jeg overlader øvrig argumentation fsva. kravet om mulighed for at vælge tilbage til garanteret ydelse til foreningen FSP medlem i AP Pension repræsenteret ved … Det eneste jeg skal gentage er, at den dramatiske forhøjelse af restlevetiden strider mod Finanstilsynets krav for godkendelsen af fusionen om, at FSP medlemmernes vilkår ikke måtte forringes. Det er de blevet, idet FSP havde en mindre aggressiv tilgang til forhøjelse af restlevetiden og en kalkulationsrente i overensstemmelse med prognoserenten.
>
> 1. Overførsel af kapitalpension
>
> AP Pension har heller ikke i deres svar på min klage kunnet anvise nogen grund til, at en bestemmelse i vedtægterne for kategorien Traditionel skulle kunne forhindre en overførsel til en aldersopsparing i et pengeinstitut. Det har ikke været muligt for AP at fremkomme med en rationel begrundelse for bestemmelsens eksistens, og ej heller, at det skulle stride imod nogens (medlemmernes eller kollektivets interesser). Derfor er det åbenbart, at der er tale om en nullitet, som gør, at selskabet kan se bort fra bestemmelsen til glæde for sit medlem.
>
> Imidlertid er det meget mere interessant, at jeg på det allerede omtalte møde i marts 2015 fik en oplysning, som gør, at min kaptilpension måske slet ikke er omfattet af vedtægterne for kategorien af ordninger betegnet Traditionel. Foranlediget af et spørgsmål fra mig om, hvorfor knap kr.1,1 mio. af mit depot var placeret for sig selv vist nok i gennemsnitsrente, fik jeg oplyst, at det var min hustrus ægtefællepension,

der hele tiden havde være placeret i Traditionel hos FSP. Hvis dette er tilfældet, kan min kapitalpension ikke også have været placeret i kategorien Tradtionel. Det kan jeg udlede fordi, der ifølge min årsopgørelse pr. 2013 alene var en kapital på kr. 0,9 mio i Traditionel. Det skal bemærkes, at jeg endnu ikke har modtaget en opgørelse over mit/mine depoter pr. 30.4.2014, hvor jeg påbegyndte pensionsudbetalingen pr. 1.5.2014. Altså mere end 1 år efter ved jeg ikke, hvordan pengene er fordelt mellem markedsrente (hvorfra pensionsydelserne kommer) og angiveligt hensat til dækning af ægtefællepension. Det eneste beløb jeg kender er min kapitalpension på knap brutto kr. 1 mio. Jeg ved derimod ikke hvordan bonuskapitalen på formentlig ca. kr. 0,2 mio. er fordelt mellem de nævnte 3 ordninger.

Når kapitalpensionen tilsyneladende har ligget i markedsrentedelen, kan den selvsagt slet ikke være omfattet af vedtægterne for Traditionel og burde således kunnet have været overført til en aldersopsparing uden problemer. Jeg har umiddelbart efter mødet i marts hos AP foreholdt AP problematikken men desværre stadig intet hørt fra dem (endnu).

Også af sidstnævnte grund finder jeg, at AP bør pålægges at sørge for, at min kapitalpensionsdel kan overføres til en aldersopsparing, idet de samtidig kompenserer mig for mit lidte rentetab indtil overførsel er sket.

Med hensyn til den generelt og krævede godtgørelse, hvis ikke ovenstående imødekommes, kan jeg oplyse, at beløbet kr. 40.000,00 simpelthen er renteforskellen mellem placering på aldersopsparing og indskud på konto i pengeinstitut til højest opnåelig rente efter skat. Tabet er alene beregnet for en periode over 5 år. Antageligt vil jeg holde beløbet på aldersopsparingskontoen i 10 år (til 75 år).

3. Manglende kompensation for afgivelse af garanti for pensionsydelse

Det er for mig alene oplyst, at jeg i forbindelse med omvalget er kompenseret med 2% af den overførte saldo til markedsrente. Denne kompensation blev ydet, fordi der umiddelbart inden datoen (1.5.2011) for overførsel blev udmeldt, at kursværnet var steget med 4%! Jeg havde på daværende tidspunkt afgivet meddelelse om, at jeg ønskede overgang til markedsrente. Jeg ser derfor tildelingen af de 2% som en kompensation for det pludseligt forhøjede kursværn - en afbødning herfor, for at ikke for mange skulle trække deres tilsagn tilbage. Og det virkede.

Det er mig bekendt ikke tidligere oplyst, at 15% af hensættelserne til imødegåelse af garantihensættelserne er anvendt til nedbringelse af en såkaldt skyggekonto, og derfor angiveligt også kan betragtes som en kompensation. Imidlertid er det ganske interessant at erfare, at det der måtte være tilbage af hensættelserne er blevet overført til egenkapitalen. **I min optik burde det fulde beløbet selvsagt være tilgået de medlemmers depot, som valgte om til markedsrente pr. 1.5.2011!** Hvorfor har beløbet skulle stå der og 'blomstre'?

Jeg har bedt om en specifik beregning af mit forhold, så jeg krone for krone kan se, hvordan AP er kommet frem til, at netop jeg ikke skal have dispensation. Eftersom at AP nødvendigvis må have foretaget en sådan beregning for mit vedkommende, kan det ikke være så vanskeligt at fremlægge de konkrete tal. Vi har alle en baggrund i pengeinstitutsektoren og vil sagtens kunne forholde os til en sådan opgørelse.

Det jeg ved er, at der blev overført kr. 3,637.969,00 fra min garanterede ordning til markedsrente pr. 1.5.2011. Og der må nødvendigvis have været hensat et ganske betydeligt beløb til afdækning af garantien for, at min pensionsydelse ikke ville kunne falde uanset ændringer i afkast og restlevetid. Min livsvarige alderspension var i maj 2011 sat til en forventet ydelse på kr. 281.302,00 pr. år ved det fyldte 65. år. Altså 3 år før jeg faktisk påbegyndte pensionsudbetalingen.

Jeg anfægter ikke Finanstilsynets godkendelse af de valgte kriterier for den supplerende kompensation, som AP er blevet 'dømt' til at yde, men jeg anerkender ikke, at AP ikke har pligt til præcist at præsentere en beregning for det enkelte medlem. Det er helt naturligt, at man sidder tilbage med en betydelig mistanke om fejl og mangler, når AP ikke vil komme frem med tallene. Så jeg må fastholde dette krav.

Det er tillige mit standpunkt, at det faktum, at Finanstilsynet har anerkendt APs metode til beregning af kompensationen, ikke samtidig afskærer Ankenævnet for Forsikring fra at pålægge AP at tilstille de enkelte medlemmer deres specifikke beregning.

Det skal bemærkes, at jeg har deltaget i orienteringsmøde, hvor AP ved adm. direktør … forsøgte, at redegøre for de generelle retningslinier for om kompensationstildeling. Herunder hvordan størrelsen af kompensationen afhænger af hvor stort et afkast, man måtte være garanteret (grundlagsrente). Men det er slet ikke tilstrækkelig information. Der er enorme forskelle i kompensationerne: Fra kr. 0 som i mit tilfælde til vist helt op til 1 mio. Naturligvis afhænger størrelsen af kompensationen også i høj grad af depotets størrelse. Men der kan altså være tale om mange penge.

Afslutningsvis skal jeg knytte nogle kommentarer til det personlige møde jeg havde med AP primo marts 2015, idet det fremstår fra AP som om, at alle forhold blev belyst her:

Mødet var kommet i stand efter, at jeg på et orienteringmøde (vist i februar 2015) om nedsættelserne af pensionsydelser pga. øgede levetider overfor … (…) havde tilkendegivet, at jeg havde beregnet, at min pensionsydelse på de af AP angivne forudsætninger ikke skulle nedsættes. … tilbød på min opfordring om individuelle beregninger til de berørte medlemmer efter en vis debat, at hvis jeg fremsendte mine beregninger, ville jeg også få APs.

Efter at have fremsendt mine beregninger, blev jeg ultimo februar ringet op af selskabets chefjurist, der oplyste, at en skriftlig orientering ville blive yderst omfattende og spurgte, om jeg eventuelt ville acceptere et personligt møde, hvor forholdene ville blive fremlagt. Det accepterede jeg, og mødet fandt sted hos AP primo marts 2015. Ud over undertegnede deltog fra AP en pensionskundechef og en aktuar.

Primært aktuaren fremlagde forudsætningerne i form af 7-8 plancher, hvoraf jeg dog kun måtte beholde 4. Det centrale i forskellen mellem mine og AP's beregninger var stort set, at AP ikke anvender deres prognose for afkast på 5% men derimod en lavere kalkulationssats på 3,5%. Denne forskel på 30% giver selvsagt et stort udslag og forklarede forskellen i vore beregninger. Jeg har ovenfor redegjort for, hvorfor jeg finder denne fremgangsmåde uacceptabel, idet den udskyder udbetaling af penge til et tidspunkt, hvor medlemmet er blevet for gammel til at have gavn af midlerne.

Denne lange forklaring om det personlige møde for at illustrere, at det stort ser altså alene handlede om ovennævnte beregning om ikke alle mulige andre forhold, som jeg tidligere

har bedt AP om at redegøre for. Netop dette møde havde ikke behøvet at være afholdt, hvis AP ærligt havde orienteret om, at de benytter en anden kalkulationsrente end prognose renten og hvorfor, de gør det!"

Selskabet har i brev af 2/6 2015 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"1. klager anfører en række forhold omkring levetider og afkast, idet Klager stiller spørgsmålstegn ved, hvorfor den af selskabet anvendte beregningsrente ikke er højere.

Svaret herpå er, at selskabet skal fastsætte beregningsgrundlaget, og herunder renten, forsigtigt og betryggende ihht Lov om finansiel virksomhed § 20 og 21. Selskabet har fastsat beregningsrenten fælles for alle forsikrede på samme beregningsgrundlag. Kunderne kan frit vælge sig ind og ud af en række fonde med forskelligt forventet afkast og risiko og selskabet finder det derfor mest betryggende, at beregne pensionen ud fra en forsigtig fastsat beregningsrente.

Det vil stride mod det anmeldte grundlag, dersom selskabet anvendte en anden beregningsrente, fx, den afkastforudsætning, som er knyttet til netop den eller de investeringsfonde, som kunden har valgt på en vilkårlig dag. En sådan løsning er ikke praktisk gennemførlig i en livsforsikringsordning. Derimod afspejler prognosen netop de forskellige individuelle forhold.

Vi finder anledning til at fremhæve, at disse forhold - blandt en række andre - er udførligt forklaret for Klager på et møde i AP Pension i marts 2015 med afdelingschef for aktuariatet og vores pensionskonsulent.

2. Klager stiller spørgsmålstegn ved det af selskabet anvendte levetidsgrundlag.

Som allerede beskrevet i vores svar af 27. april 2015 er det af selskabet anmeldte levetidsgrundlag fastsat på baggrund af retningslinjer fastsat af Finanstilsynet, som selskabet er forpligtet til at følge.

I forhold til det tidligere FSP Pensions forventninger til levetider, var disse som tidligere anført markedskonforme i 2011. Det forhold, at Finanstilsynets retningslinjer for fastsættelse af levetidsforudsætningerne er ændret flere gange siden 2011, kunne hverken FSP Pension eller AP Pension tage højde for i 2011.

3. Klager anfører, at han gerne ser reguleringen fordelt over flere år.

Hertil kan vi oplyse, at det ikke vil være betryggende og forsigtigt at forlænge den periode, hvor den udbetalte pension overstiger den pension, som Klagers depot faktisk giver ham mulighed for at opnå. Sagen er, at jo længere vi venter med at regulere pensionen til det realistiske niveau, jo større bliver effekten.

4. Klager anfører en række betragtninger omkring størrelsen af Klagers kapitalpension, herunder at regulativer for Traditionel ikke skulle have været gældende for kapitalpensionen.

Selskabet fastholder, at kapitalpensionen er omfattet af regulativ Traditionel, og dermed desværre ikke kan overføres som ønsket. Vi fastholder tillige, at selskabet

ikke har begået ansvarspådragende fejl, og at Klager ikke har dokumenteret et tab, som følge af den manglende overførsel.

5. I forhold til klagers synspunkter om kompensation for værdien af de afgivne garantier henviser vi til vores svar af 27. april 2015, i det vi finder anledning til at præcisere, at værdien af de afgivne garantier, som oversteg den enkelte kundes garantier, netop som Klager anfører, er overført fra egenkapitalen til de respektive kunders depoter. Værdien af klagers garantier oversteg imidlertid ikke de økonomiske fordele, som Klager allerede fik i 2011, hvorfor der ikke har været grundlag for at yder yderligere kompensation.

   Klager efterlyser endnu engang en individuel beregning, hvilket vi ikke kan fremstille, idet værdien af garantierne er opgjort på bestandsniveau i forhold til den kunde-/kontributionsgruppe, som klager tilhørte. Da værdien af gruppens garantier ikke oversteg, den godtgørelse, som gruppen allerede havde fået i 2011, har hverken gruppen eller dens medlemmer krav på yderligere kompensation. Der er således ikke gennemført beregninger for Klager. Det er således ikke korrekt, når Klager skriver at der nødvendigvis var hensat ganske betydelige beløb til afdækning af garantien."

Klageren har i brev af 15/6 2015 til nævnet bl.a. anført:

"1. Jeg er helt bekendt med lovgivningens bestemmelser om en forsigtig fastsættelse af det forventede rentegrundlag. Men jeg kan ikke heraf udlede, at der skal fastsættes samme kalkulationsrente for forskellige beregningsgrundlag, som der netop er tale om ved FSPs 3 vidt forskellige risikogrupper. Der er absolut ingen grund til at tage en høj risiko, hvis der ved beregningen af pensionsydelsen alligevel sættes en helt urealistik lav ens kalkulationsrente samtidig med samme prognose rente uanset riskogruppe (lav, mellem eller høj)! Det er intet betryggende i, at der reelt 'opspares' en helt uforholdsmæssig stor buffer, der måske aldrig kommer medlemmet tilgode, fordi vedkommende er død. Og der er som tidligere nævnt ingen grund til at gemme store summer til medlemmet eventuelt er blevet meget gammel og ikke kan gøre brug af pengene. Så AP har et helt urealistisk forsigtighedsprincip, som ikke ses begrundet. Det er helt urimeligt og tilsigter netop ikke en ligelig fordeling af de samlede midler mellem medlemmerne.

Som også allerede tidligere anført hersker der ingen tvivl om, at medlemmerne alle er bekendt med afkastrisikoen og derfor nu er forberedt på, at ydelsen kan blive nedsat, hvis afkastet svigter. Der er på ingen måde tale om, at prognosen afspejler de individuelle forhold set i relation til afkastforventningen. Og nej disse forhold er ikke udførligt forklaret af AP s repræsentanter ved mødet i marts. Her blev alene nævnt, at hvis ikke der var fastsat denne ekstremt lave kalkulationsrente i forhold til prognose renten, ville medlemmerne kunne spekulere mod fællesskabet ved idelige skift mellem risikogrupperne. Det har jeg allerede meddelt, at jeg absolut ikke kan se vil kunne ske. Derimod anførte jeg, at den lave kalkulationsrente angiveligt måtte være politisk bestemt - til dette fik jeg intet svar. Spekulationsbegrundelsen kan derfor ikke forsvare den meget lave kalkulationsrente.

Jeg må derfor fastholde, at AP Pension ved at anvende en urealistisk lav kalkulationsrente udvirker en helt skæv fordeling af udbetalingerne over restlevetiden med alt for lave udbetalinger i starten af restlevetiden og betydelig risiko for meget høje udbetalinger i den sidste ende af levetiden. Alt sammen til ugunst for pensionisten, der har en betydelig risiko for, at en meget stor del af pensionen aldrig kommer vedkommende tilgode.

Derfor skal jeg opfordre til, at konsekvenserne af forhøjelsen af restlevetiden udlignes over hele restlevetiden og ikke indfases over 3-4 år. Det vil i mit tilfælde sige over 20 år. Samtidig må anvendes en højere kalkulationsrente, der ligger tættere på prognoserenten. I mit konkrete tilfælde f.eks. 4,25% mod den anvendte på 3,5% (prognoserenten er som bekendt 5%, så der er stadig en buffer).

Jeg anerkender ikke, at det ikke skulle være teknisk og lovmæssigt muligt at bruge disse principper.

2. Mig bekendt sætter Finanstilsynet vide rammer for fastsættelsen af restlevetiden. Så vidt jeg ved har flere selskaber lavere restlevetider end AP. Så det skulle være muligt at operere med en lavere restlevetid.

Det er interessant at erfare, at FSP skulle have været 'markedskonforme' i 2011. Det er imidlertid min opfattelse, at FSP havde en helt anden tilgang til fastsættelsen af restlevetiden. Det er netop den omstændighed, der gør, at jeg mener, at den af AP gennemførte markante forhøjelse af restlevetiden strider imod de vilkår, der var gældende i FSP, og at den gennemførte levetidsforhøjelse derfor også er i strid med fusionsvilkåret fra Finanstilsynets om, at FSPs medlemmer ikke måtte få forringet deres vilkår ved fusionen. Det mener jeg er sket. Og derfor skal AP pålægges at anvende en lavere restlevetid for mig som tidligere FSP medlem.

3. Dette punkt er naturligt behandlet under punkt 1

4. Jeg har ikke anført nogle betragter om størrelsen af min kapitalpension, men alene anket over, at den ikke kunne overføres til en aldersopsparing i et pengeinstitut. Hvis kapitalpensionen som hævdet af AP de facto har været i Traditionel, må jeg forsat fastholde, at bestemmelsen om, at overførsel ikke vil kunne ske til andet institut, er en nullitet, hvorfor der helt havde kunnet ses bort fra bestemmelsen. Jeg må også fastholde, at en overførsel til netop den type alderspensionopsparing i [bank], der var tale om, ville ske på en sådan måde, at beløbet reelt ville have været til min disposition på anfordring, og at der derfor også kunne ses bort fra, at overførselen skete til noget, der kunne betegnes som en overførsel fra en pensionsordning til en anden. Derved ville selv den formelle bestemmelse i vedtægterne for Traditionel være overholdt. Det er trods alt det materielle indhold, der er afgørende for dispositionens 'lovlighed'. Men selv foreholdt dette nægtede AP, at gennemføre transaktionen til skade for sit medlem. Og endelig må jeg fastholde, at jeg er blevet stillet ringere end andre borgere i Danmark. Disse har frit kunnet overføre deres kapitalpension til aldersopsparing. Måske alene fordi AP ikke havde alderspensionsopsparing, har jeg måttet lide et økonomisk tab. Angiveligt har AP efter udbetalingen af min kapitalpension også indført aldersopsparing, har jeg forstået.

Jeg rejste et andet spørgsmål nemlig om det beløb, der tilsyneladende er reserveret til min hustrus ægtefællepension muligvis var det beløb, der var placeret i Traditionel. Det gjorde jeg fordi, beløbet måske kr. 1,1 mio. åbenbart er separeret fra min pension i markedsrente til en mig ukendt investeringskategori. Jeg har ikke fået svar på dette. Og den depot/kontoopgørelse jeg modtog 9.6.2015 fra AP over mit/mine depoter pr. 30.4.2014, hvor jeg påbegyndte pensionsudbetalingerne den 1.5.2014, viser ikke, hvordan depoterne er fordelt på min markedsrentepension, kapitalpension og ægtefællepension. Jeg har derfor fået den ide, at det var min hustrus ægtefællepension, der var placeret i Traditionel, ellers burde den være placeret i markedsrente som min egen pension.

Der er 3 beløb i 'depotopgørelsen' (benævnt: Kontooversigt for året 2014) pr.30.4.2014:

FSP Traditionel	kr.	882.176
Markedsrenteopsparing	-	4.360.046
FSP BonusKapital	-	186.505
Saldo pr. 30.4.2014	kr.	5.428.727

Under alle omstændigheder kan jeg ikke anerkende, at jeg i modsætning til andre indehavere af kapitalpensioner i Danmark er blevet afskåret fra at placere min kapitalpension på en aldersopsparingskonto.

Som allerede tidligere nævnt dokumenteres tabet ved renteforskellen efter skat mellem placering på almindeligt indskud eller på aldersopsparing i [bank]. Jeg skal gerne illustrere, hvordan beløbet på kr. 40.000 fremkommer:

Placering på aldersopsparingskonto i [bank]: 2,5% p.a. efter skat 2,12% p.a.
Placering på konto med højeste indlånsrente i 5 år: 1,5% p.a. efter skat 0,8% p.a.
Renteforskel efter skat 1,32% p.a.
Nettobeløb udbetalt fra kapitalpensionen kr. 570.000

Renteafkast over 5 år efter skat kr. 38.626 altså knap kr. 40.000,00.

Som nævnt tidligere ville jeg sandsynligvis binde beløbet i måske helt op til 10 år. Derfor er kr. 40.000 en rimelig kompensation.

Men mit primære krav vil være, at beløbet kan indsættes på en aldersopsparing.

5. Mig bekendt har jeg ikke hævdet, at noget beløb er overført fra de hensatte beløb til dækning af garanti til kunders eller for den sags skyld til mit depot. Derimod har jeg noteret mig, at en del efter AP s oplysning er overført til FSP egenkapital, der angiveligt nu er forsvundet jf. seneste regnskab fra AP og oplysninger på seneste generalforsamling.

Det hævdes, at værdien af mine garantier imidlertid ikke oversteg de økonomiske fordele jeg fik i 2011 (2% af overførslen til markedsrente ca. kr. 3.6 mio. dvs. ca. kr. 72.000). Det kan i den forbindelse nævnes, at jeg pr. 1.5.2011 havde en garanteret livsvarig ydelse på kr. 277.114 årligt. Det siger sig selv, at med en sådan kapital og garanteret ydelse, må og vil man forvente, at der er hensat en del mere end 2% af kapitalen til imødegåelse af de risici garantien på den årlige livsvarige pension må indebære. Det vil i hvert forbavse mig, hvis Finanstilsynet skulle have godkendt en så beskeden hensættelse. Derfor er jeg selvsagt stærkt forundret over, at der tilsyneladende kun har været hensat 2% plus et for mig helt ukendt beløb med relation til en såkaldt skyggekonto, som jeg aldrig er blevet orienteret om i mine årsopgørelser. Som følge af ovenstående finder jeg det naturligt, at AP præcist overfor netop mig personligt redegør for, hvordan de er kommet frem til, at jeg ikke kan tilkomme yderligere kompensation er de nævnte 2%. Det er trods alt et relativt stort beløb, der er overført til markedsrente, og jeg kan ikke andet end have en nagende mistanke om, at der må foreligge fejl eller mangler. Hvis jeg havde været kunde i et pengeinstitut med et indlån/investeringer på ca. 5,4 mio. , ville jeg helt naturligt have fået en individuel beregning. Og jeg kan ikke anerkende, at det ikke skulle være muligt at lave en sådan beregning i en verden præget af alskens it løsninger. Hvor der er en vilje er der altid en vej!

Jeg anerkender ikke, at Finanstilsynet på noget tidspunkt har godkendt, at AP ikke skal/bør forelægge en beregning for det enkelte medlem. Derimod har jeg fuld tillid til de af Finanstilsynet generelt udstedte retningslinier for beregningen af eventuel kompensation for afgivelsen af ydelsesgarantien.

Helt generelt om kompensationen skal anføres, at den yderst beskedne såkaldte kompensation, der reelt alene blevet ydet som et plaster på såret for det tidligere nævnte i sidste øjeblik forhøjede kursværn, står i skærende kontrast til de svimlende procentsatser, der har været fremme i pressen, fra andre pensionsselskaber. Alene det giver anledning til stærk undren.

For en god ordens skyld skal jeg nævne, at jeg i almindelighed overlader al yderligere argumentation med hensyn til muligheden for at retablere pensionen med garantiydelse til Foreningen FSP medlem i AP … Mine tidligere fremførte påstande består dog, herunder ikke mindst min påstand om, at fusionsvilkåret fra Finanstilsynet om, at FSP medlemmernes vilkår ikke må forringes ved fusionen, er blevet tilsidesat ved AP s netop gennemførte forringelser på grund af alt for lang restlevetid og ekstremt lave kalkulationsrente."

Selskabet har i brev af 22/6 2015 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"Da klager både i dette og seneste brev har henvist til, at .. varetager hans interesser i forhold til Pensionsvalg 2011, henviser vi i det hele til vores svar i sagen 87079 m.fl.

Herefter omhandler denne sag alene spørgsmålet, om hvorvidt klager skal have medhold i sin påstand om erstatning for manglende overførsel af Klagers kapitalpension i henhold til Klagers ønsker.

Som tidligere anført mener selskabet ikke, at Klager skal have medhold heri, fordi:
…
2. … Dertil kommer, at Klager i givet fald har en tabsbegrænsningspligt. Der var ikke krav om, at Klager flyttede sin kapitalpension ud af selskabet, og da selskabet ville have givet klager en forretning på foreløbig år til dato på 3,97 % før PAL og 9,26 % før PAL indenfor de seneste 3 år, er det selskabets påstand, at klager ved at lade sin kapitalpension blive i selskabet ville have opnået en større forrentning end de 2,5,5, som Klager oplyser som sammenligningsgrundlag i [bank].

Vi bekræfter for god ordens skyld, at der som led i Klagers pensionsopsparing er oprettet en ægtefællepension på for tiden 198.348 kr. om året. Ægtefællepensionen er frem til aktualisering oprettet i gennemsnitsrente, hvor midlerne forrentes med en aftalt grundlagsrente og evt. bonus. Klager har ikke adgang til at vælge investering for denne del af pensionsordningen. Ved aktualisering overgår ægtefællepensionen i henhold til aftalegrundlaget til markedsrenteprodukt, hvor Klagers ægtefælle vil kunne vælge mellem forskellige investeringsprofiler. Til grund for forsikringen ligger en præmiereserve på for tiden ca. 1. mio. kr. "

Klageren har i brev af 29/6 2015 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"AP Pensions argument om, at jeg kunne have ladet kapitalpensionen forblive i AP Pension ville indebære, at jeg skulle have overført den til min livsvarige pensionsordning. Det

ville i forhold til overførsel til aldersopsparing i [bank] have medført en hel række andre uhensigtsmæssigeforhold:

Beløbet ville ikke være disponibelt for mig til straks anvendelse men blive løbende udbetalt til mig over min forventede restlevetid på 21,4 år

Ægefællepensionen ville utilsigtet være blevet forhøjet proportional med bruttobeløbet på kapitalpensionen - formentligt ca. 30%

Min skatteprocent ville stige pga. udligningskat

Jeg ville gå glip af den særlige skatterabat, som der blev givet ved overførsel til aldersopsparingsordningen

Det følger heraf, at den af AP Pension anførte begrundelse om, at der ikke er lidt et økonomisk tab ikke kan anvendes, idet der ikke er tale om sammenlignelige ordninger og placeringsmuligheder. Jeg må derfor fastholde, at jeg har lidt et økonomisk tab i forhold til de muligheder andre danske kapitalpensionsindehavere har haft. Dette alene fordi AP Pension har haft en besynderlig og ganske uforståelig holdning til ikke at imødekomme et medlem, skønt dette ikke ville have haft skadevirkninger for andre medlemmer. Og jeg må desværre endnu engang fremhæve, at AP Pension ikke har kunnet dokumentere, at en overførsel til aldersopsparing ville have kunnet skadet andre medlemmer eller have haft nogen form for økonomiske konsekvenser for selskabet.

Det nævnes i AP pensions svar, der er oprettet en ægtefællepension på p.t. kr. 198.348 om året. Min pensionsordning går ud på, at min ægtefællepension skal være 2/3 af min til enhver tid værende alderspension. Med min reducerede pension, der om 3 år (efter fuldt implementering af levetidsforlængelsen) kun vil udgøre ca. kr. 240.000 om året, vil min hustrus ægtefællepension til den tid udgøre knap 83% af min alderspension! Det er mildt sagt stærkt uhensigtsmæssigt. Faktum er, at de såkaldt hensatte knap kr. 1,1 mio. indtil min overgang til alderspensionering var placeret i markedsrente. Der er absolut ingen grund til, at dette beløb ikke forsat kan være i marekedsrente. Det vil give et væsentligt højere afkast end den såkaldte gennemsnitsrente, som jeg i øvrigt absolut ingen orientering har fået om og kender til. Desuden viser mine beregninger, at der over vor (min ægtefælle og undertegnede) samlede restlevetid, som er ca. 5 år længere end min (min hustru skal altså statisk overleve mig med 5år) vil kunne udbetales en pensionsydelse, der er en del højere, end den jeg modtager p.t. Ægtefællepensionen vil således i de 5 år, hvor min hustru overlever mig faktisk kunne være af samme størrelse som min alderspension ved død. Det er derfor helt uforståeligt, at AP Pension anvender en metode, der tydeligvis er til ugunst for medlemmet og dennes ægtefælle. Og jeg skal derfor insistere på, at det til ægtefællepensionen overførte beløb tilbageføres til markedsrente fra 1.5.2014, og at min hustru herefter vil skulle have en ægtefællepension på minimum 2/3 af min til enhver tid værende alderspension.

For en god ordens skyld skal det nævnes, at jeg stadig ikke har modtaget en opgørelse over, hvordan mit samlede depot er blevet fordelt, da jeg påbegyndte min pensionsudbetaling pr. 1.5.2014. Det burde være en selvfølge, at en sådan orientering tilgår medlemmet straks ved pensioneringen. Jeg er ej heller i stand til at se præcist hvor stort et beløb, der til enhver tid står hensat til den nævnte ægtefællepension. Desuden er afkastudviklingen på denne 'hensættelse' ikke tilgængelig. Alt er tilsyneladende 'black box'. Det burde ikke være tilfældet i 2015!"

22. 87480

Selskabet har i brev af 6/7 2015 til nævnet til dette bl.a. anført:

"**Ægtefællepension**
Klager kræver nu, at den til ordningen knyttede ægtefællepension reduceres til 2/3 af alderspensionen, og at 'det til ægtefællepensionen overførte beløb tilbageføres til markedsrente fra 1. maj 2015'.

Selskabet mener ikke, at Klager skal have medhold heri, fordi der ikke er overført midler fra markedsrente til ægtefællepensionen, som kan føres tilbage, og fordi klager er stillet helt i overensstemmelse med aftalegrundlaget ganske som alle andre kunder med samme pensionsordning.

Klagers ægtefællepension var frem til 2010 beregnet som var 2/3 af alderspensionen. Dette blev ændret ved gyldig beslutning på den ordinære general forsamling den 29. april 2009, hvor der blev fremlagt forslag om, at der ved beregning af ægtefællepension og forsikringsdækninger tages udgangspunkt i størrelsen af den tilsvarende dækning ved overgang til afdeling FSP Traditionel den 1. januar 2010. Dette indebar, at størrelsen af bl.a. ægtefællepensionen beregnes på baggrund af dækningen inden overgang til FSP Traditionel, og at ægtefælledækningen allerede ved saneringen pr. 1. januar 2010 ikke længere havde sammenhæng med størrelsen af Klagers alderspension. Vi vedlægger beslutningsgrundlag og referat fra 2009-generalforsamling (Bilag 39 og 40) samt orientering fra selskabets daværende hjemmeside (Bilag 41).

Ved overgangen til markedsrente forblev Klagers risikodækninger i gennemsnitsrente med ydelsesgaranti. Det er kun opsparingsdelen, som blev placeret i markedsrente, hvor alderspensionen er variabel efter afkast og levetidsforudsætninger. Ved aktualisering bliver ægtefællepensionen dog også placeret i markedsrente, og kan variere.

Klager har ikke adgang til oplysninger om præmiereserven på ægtefællepensionen, fordi klagers pension er under udbetaling, og fordi der er tale om et risikoprodukt med en tilhørende præmiereserve og ikke et opsparingsprodukt. Klager har således heller ikke mulighed for at disponere over reserven.

Klager er som andre medlemmer bundet af generalforsamlingens beslutning om ændring af regulativet."

Klageren har i brev af 14/7 2015 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"**Kapitalpension**

En ansvarspådragende handling er begået ved, at AP ikke har varetaget sit medlems interesser tilfredsstillende uagtet, at dette kunne ske uden skade for selskabet eller dets øvrige medlemmer. Derved har AP stillet medlemmet økonomisk ringere end nødvendigt var, og der er lidt et økonomisk tab. Hertil kommer, at vægringen om overførsel eller udbetaling til anden aktør strider imod overordnet lovgivning, der særskilt skulle tilsikre personer med kapitalpensioner mulighed for overførsel til aldersopsparing. En privatretlig bestemmelse, der oven i købet er en nullitet, kan selvsagt ikke stå over national lovgivning.

Mit anførte tab er som tidligere oplyst kun opgjort for en periode på 5 år og er derfor lavt sat, idet min intention var en binding på 10 år.

23. 87480

Ægtefællepension

Jeg beklager meget, men jeg kan ikke med min bedste vilje ud fra det medsendte bilagsmateriale se, at der er belæg for, at ægtefællespensionen ikke skal være i markedsrente, hvilket den angiveligt også har været siden, jeg skiftede til markedsrente i 2011, altså efter de i bilagene nævnte ændringer var trådt i kraft pr. 1.1.2011 og indtil min pensionering 1.5.2014. Det kan konstateres ved simpel matematik, at et beløb i størrelsesordenen kr. 1,0 - 1,1 mio. er 'forsvundet' fra summen af min kapital i markedsrente og bonuskapital. Det må nødvendigvis være ægtefællepensionen, der er flyttet til den af AP nævnte gennemsnitsrente i Traditionel. Der er for mig at se intet, der tilsiger en sådan konstruktion med en særlig placering, indtil ordningen ved min død aktiveres. Jeg har valgt markedsrente for **hele** min alderspensionsordning herunder også ægtefællepensionen .Denne frysning til meget lav rente vil jo medføre, at ægtefællepensionen, når den kommer til udbetaling ved min forventede død om 20 år er helt udhulet af inflationen. Og ja undskyld mig men det forekommer direkte uforståeligt, at ordningen så sørme ved aktivering (min død) overføres til en netop mere risikobetonet ordning i form af markedsrente! Det giver absolut ingen mening.

Der er i det materiale, der er tilsendt mig alene tale om, at ægtefællepensionen vil løbe over 10 år, hvis ægtefællen er under 54 år, når den hovedforsikrede dør, men at den også kan etableres som livsvarig, hvis den efterladte er over 54 år. Det er det essentielle budskab i hele materialet.

Så jeg må fastholde, at det 'frosne' beløb til dækning af ægtefællespensionen tilbageføres til markedsrente, hvor det hidtil har været placeret, og det skal ske med virkning fra 1.5.2014.

Og så vil jeg gerne have løbende oplysning om forrentningen i gennemsnitsrente. For skulle ægtefællepensionen mod min forventning forblive her, er det selvfølgelig interessant at kende afkastet.

Andet

Jeg må stadig konstatere, at jeg endnu ikke har modtaget en opgørelse, der viser, hvordan min samlede kapital pr. 1.5.2014 på kr. 5.428.727 er fordelt mellem min livsvarige alderspension, ægtefællepension og kapitalpension. Det må desværre betegnes som særdeles utilfredsstillende, at en sådan opgørelse ikke helt naturligt tilstilles et medlem ved overgangen til pensionering. Jeg aner jo dybest set ikke, hvor mine midler er blevet af! Så en sådan opgørelse udbedes venligst omgående, idet jeg ikke antager, at jeg særskilt skal klage til Ankenævnet over ikke at have modtaget en sådan."

Selskabet har i brev af 17/7 2015 til nævnet til dette bl.a. anført:

"I forhold til den ægtefællepension, som er knyttet til Klagers pensionsordning er denne som tidligere oplyst, oprettet i gennemsnitsrente, hvor den henstår indtil udbetaling, hvor dækningen ændres til et markedsrenteprodukt. Dette har den fordel, at risikodækningerne er låst fast frem til udbetaling. Vi henviser til vedlagt print af Klagers pensionsoversigt, hvor rentegruppe er oplyst med henvisning til at der er tale om et gennemsnitsrenteprodukt, ligesom vi henviser til det brev (bilag 7), som Klager modtog forud for omvalget i april 2011, hvoraf fremgår:

'Dine risikodækninger forbliver i gennemsnitsrentemiljøet, og du beholder derfor de samme dækninger og vilkår ved død og invaliditet, som du har i dag. Risikodækningerne overføres først til markedsvilkår, hvis udbetaling heraf påbegyndes.' "

Klageren har i brev af 31/7 2015 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"Jeg har forstået, at ægtefællepensionen angiveligt er oprettet i gennemsnitsrente. Dette er uden mit vidende og særdeles uheldigt, idet det som tidligere nævnt er stærkt uhensigtsmæssigt, og bestemt ikke som hævdet er en fordel.

Det er stadig uvist for mig, hvad der forstås ved 'gennemsnitsrente'. Herunder hvilket afkast dette afføder og i øvrigt alle andre konditioner, der gælder for denne kategori. Af det af AP Pension medsendte print af min såkaldte pensionsoversigt kan jeg alene konstatere, at der er tale om en såkaldt rentegruppe betegnet: 1-2 pct. AP NetLink, og at der skulle være tale om en police under udbetaling. Det er den angiveligt ikke, idet ægtefællepensionen netop ikke udbetales, idet jeg ikke er død endnu!

Det er mig ikke bekendt, at jeg skulle have modtaget et brev i forbindelse med omvalget til markedsrente med det af AP Pension anførte indhold. Men jeg må fortsat konstatere, at det på ingen måde i forbindelse med den tidligere anførte vedtægtsændringer eller omvalget er fremgået eksplicit, at princippet om, at ægtefællepensionen skulle udgøre 2/3 af den til enhver tid værende alderspensionsydelse er ophørt. Derimod blev der som også tidligere nævnt gjort en del ud af, at man kunne vælge, om ægtefællepensionen skulle udbetales over en 10 årrig periode eller livsvarigt. Jeg vil derfor fortsat hævde, at det tidligere FSP har forholdt eller søgt direkte at skjule de markant ændrede forhold i forbindelse med ægtefællepensionen. Dette har været tilfældet både ved vedtægtsændringerne og ved omvalget. Ægtefællepensionen skal derfor overføres til markedsrente med virkning fra 1.5.2014 og udgøre 2/3 af min til enhver tid værende alderspension."

Selskabet har i brev af 21/8 2015 til nævnet til dette bl.a. anført:

"I det oprindelige klageskrift anførte klager følgende ønsker til hvad klager vil opnå med klagen:

1. at Klagers pensionsydelse er nedsat pr. 1. april 2015, og herunder at aftale om Pensionsvalg 2011 er indgået på et falsk grundlag og derfor kan erklæres ugyldig,
2. at selskabet har nægtet at overføre Klagers Kapitalpension til aldersopsparing i [bank], og derved påført Klager et tab på 40.000 kr.,
3. at klager ikke er blevet kompenseret for at opgive sin ydelsesgaranti ved Pensionsvalg 2011.

Som selskabet ser sagen er Klagers væsentligste krav punkt 1, hvori Klager - med henvisning til at aftalen er ugyldig - ikke mener sig bundet af den aftale, som han indgik med selskabet under Pensionsvalg 2011. Ved omvalget blev klagers pensionsordning omtegnet fra i det hele at være et gennemsnitsrenteprodukt med garanteret ydelse til en opsparing i markedsrente kombineret med risikodækninger i gennemsnitsrente som hidtil.

Det giver derfor anledning til usikkerhed om, i hvilket omfang dette krav påvirker Klagers oprindelige påstand i pkt. 1, når klager i sit seneste brev kræver, at dækningen ægtefællepension, skal overføres til markedsrente.

I forhold til den ægtefællepension, som er knyttet til Klagers pensionsordning, er denne som tidligere oplyst, fortsat et gennemsnitsrenteprodukt indtil udbetaling, hvor dækningen ændres til et markedsrenteprodukt. Dette har den fordel, at risikodækningerne er låst fast frem til udbetaling."

Klageren har i brev af 8/9 2015 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"Desværre kan jeg ikke helt følge AP Pensions usikkerhed med hensyn til mit fremsatte krav om, at den kapital, der kan henføres til ægtefællepensionen ønskes placeret i markedsrente. At jeg ønsker dette skyldes, at jeg slet ikke har været bekendt med den særegne konstruktion, der angiveligt er gældende, og hvor kapitalen fra ægtefællepensionen har været i markedsrente fra mit valg til markedsrente til jeg påbegyndte udbetalingen af min alderspension (dvs. fra omlægningen 1.6.2011 til jeg gik på pension 1.5.2015 altså knap 4 år). Herefter er kapitalen fra ægtefællepension pludselig overgået til kategorien gennemsnitsrente. Det sidste ser jeg ikke som en fordel. Og jeg mener ikke, at jeg på noget tidspunktet er blevet orienteret om, at denne konstruktion ville finde sted. Det forekommer mig også, at være en noget absurd konstellation.

FSP har ikke klart gjort opmærksom på ovenstående forhold jf., at der netop **ikke** i det omtalte brev (bilag 7) med et ord nævnes noget om ægtefællepension! Død og invaliditet er ikke det samme som ægtefællepension. Derimod var der tale om en en såkaldt dødsfaldssum, der ville tilfalde mine nærmeste pårørende (ægtefælle) ved min død. Det er en risikodækning. Og det har været den, jeg gik ud fra, at der vare tale om og ikke begrebet ægtefællepension. For mig forekommer det, at FSP bevidst har undladt klart og utvetydigt at skrive og gøre opmærksom på, at ægtefællepensionen ville blive ført tilbage til garantiordningen ved alderspensionering.

Det fremhæves fra AP Pensions side, at også den tidligere direktør … ved brev af 8.8.2012 skulle have gjort det klart for mig, hvordan det forholdt sig med ægtefællepensionen. Det må imidlertid konstateres, at hans tekst er lige så uigennemskuelig som førnævnte brev fra omvalget i april 2011: '...dækninger ved død og invaliditet, er forblevet i gennemsnitsrente.'. Her er der igen heller ikke nævnt et ord om ægtefællepension. Det kunne han jo bare have skrevet.

Teksten i pensionsoversigterne siger ej heller noget som helst om ægtefællepensionen. Der tales alene om invaliditet og dødsfald, hvor jeg læser og har læst dødsfald som refererende til begrebet dødsfaldssum. At udbetalingen af ægtefællepensionen ville blive udbetalt i markedsrente har forekommet mig helt naturligt, for der var kapitalen jo efter min overbevisning placeret!

Det ses i det hele taget ikke at være relevant, hvad der har stået i pensionsoversigterne **efter omvalget**, eller hvad … har skrevet til mig **efter valget**, når jeg ved omvalget var af den overbevisning, at ægtefællepensionen **også** ville være i markedsrente efter omvalget ligesom alderspensionen. Det handler om, hvorvidt FSP har givet klar og utvetydig oplysning om forholdet i forbindelse med valget. Og det, mener jeg altså ikke, har været tilfældet. Det går først op for mig, at noget er helt galt, da jeg i forbindelse med beregningen af pensionsydelsen pga. af nedsat ydelse får at vide, at kapitalen, der angiveligt dækker ægtefællepensionen, er anbragt andet sted end i markedsrente.

Samlet set må jeg sige, at konstruktionen med ægtefællepensionen fra garanteret rente til markedsrente og tilbage igen til garanteret for derefter at blive til markedsrente, når min hustru får pensionen udbetalt ved min død, forekommer mig meget besynderlig. Det siger

sig selv, at når et medlem vælger at skifte til markedsrente, så gælder det hele pensionsordningen og ikke kun alderspensionsdelen. Hele begrundelse for at skifte til markedsrente er jo, at afkastet for de garanterede produkter næppe vil kunne følge med inflationen ved den lave garanterede rente. Og så er det endnu mere besynderligt, at man ikke også skulle ønske at sikre sin ægtefælle en forhåbentlig inflationssikret ægtefællepension, især når denne pension rent statistisk i mit og min hustrus tilfælde først kommer til effektuering 21,4 år efter min pensionering ved 65 år, hvor min hustru vil være 83 år. Jeg har tidligere påvist, at man ved at betragte mig og min hustru som et vil kunne udbetale en pensionsydelse, der i vor samlede udbetalingsperiode (altså til min hustru statisk set dør) vil være mindst lige så stor som min oprindeligt meddelte pensionsydelse.

For en god ordens skyld præciseres, at ægtefællepensionen selvsagt kun ønskes at forblive i den nu meget omtalte gennemsnitsrente, hvis jeg får mulighed for at føre min alderspension tilbage til den garanterede ydelse, **og at jeg vælger at gøre dette**. Ellers er det kapitalen fra ægtefællepensionen med tilhørende reserver, der skal overføres til markedsrente."

Selskabet har i brev af 11/9 2015 til nævnet til dette bl.a. anført:

"Selskabet fastholder … at der ikke er grundlag for at antage, at selskabet ikke har orienteret Klager om de forhold, der gælder for dækninger ved død og invaliditet, herunder ægtefællepensionen.

Selskabet afviser videre, at klager skulle kunne vælge, om hans pensionsordning skal placeres i markedsrente eller gennemsnitsrente. Selskabet fastholder, at klager er bundet af sin aftale om omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente, men dersom Klager måtte få medhold i sin klage, og selskabet vælger at følge afgørelsen, vil konsekvensen være, at Klager stilles som om omvalget ikke havde fundet sted dvs. i gennemsnitsrente, da klager i modsat fald vil få mulighed for at spekulere mod selskabet og de øvrige kunder.

Begrundelse
Ad 1.
I forhold til ægtefællepensionen, beklager vi, hvis vores seneste svar omkring Klagers ægtefællepension ikke har været klare nok, og givet anledning til misforståelser om sagens faktum.

Når selskabet i breve og pensionsoversigter henviser til 'dækning ved død', omfatter dette bl.a. Klagers ægtefællepension, da forsikringen netop kommer til udbetaling ved Klagers død.

Ægtefællepensionen, der er tegnet som en ren risikodækning, har hele tiden været og er fortsat et gennemsnitsrenteprodukt med garanteret ydelse frem til udbetaling. Først ved udbetaling bliver forsikringen ændret til et markedsrenteprodukt.

At der er tale om en risikodækning, indebærer at det er selskabets risiko, at forsikringsbegivenheden indtræder. Dette indebærer bl.a., at forsikrede alene betaler en aktuarmæssigt beregnet præmie for forsikringen, og at den fulde dækning udbetales uanset hvor længe, der er indbetalt præmie. Den såkaldte reserve på ægtefællepensionen er udtryk for en forsikringsmatematisk beregnet hensættelse, som anskueliggør selskabets til en hver tid vurderede risiko ved forsikringen til brug for regnskab mv. Den er således ikke udtryk for et beløb, som tilhører eller tilkommer Klager.

Henset hertil og til at Klager er oplyst løbende om de forhold, der gælder for risikodækninger i Bilag 7, Bilag 43 og Bilag 45, fastholder selskabet, at Klager er behørigt orienteret om de forhold, der gælder for såvel pensionsopsparing som tilknyttede dækninger ved død og invaliditet.

Ad 2.
Selskabet afviser, at Klager, som antaget i det seneste brev er berettiget til at vælge, om pensionsordningen skal være placeret i gennemsnitsrente eller markedsrente.

Klager har i sagen gjort gældende, at hans aftale med selskabet om omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente ikke er bindende for ham, med henvisning til, at aftalen herom blev indgået på grundlag af urigtige/forkerte forudsætninger om betydningen af omvalget. Klager har anført, at han ikke vidste, at pensionen i markedsrente var helt ugaranteret og kunne falde som følge af såvel investeringsafkast som andre forhold herunder forventede længere levetider, ligesom Klager har anført, at netop denne forudsætning var væsentlig og bestemmende for hans omvalg til markedsrente.

Afsluttende skal AP Pension, med henvisning til Klagers bemærkning om mangel på fremsendelse af en ønsket oversigt, fastslå, at AP Pension, ifølge selskabets opfattelse har svaret på alle Klagers spørgsmål om hans pensionsordning, samt fremlagt alt relevant materiale, som selskabet er forpligtet til efter gældende regler."

Klageren har i brev af 4/10 2015 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"Ad 1.

AP Pensions oplysning om, at ægtefællepensionen ligger i Traditionel ses at være i strid med det tidligere af AP Pension oplyste om, at ægtefællepensionen netop var i markedsrente. Forvirringen er derfor nu total! Jeg har netop anført, at ikke både min kapitalpension og ægtefællepension kunne være i Traditionel, bl.a. fordi der pr. 30.4.2014 kun var kr. 882.176 i denne kategori. Samtidig er det hævdet, at netop kapitalpensionsdelen var i Traditionel, og at kapitalpensionen derfor ikke kunne overføres til en aldersopsparing som ønsket af mig. Så et eller andet er helt galt. Og derfor ville det være yderst relevant at få tallene for fordelingen af min samlede kapital pr. 30.4.2014 på bordet. AP Pension har hele tiden nægtet at fremkomme med disse oplysninger. Det kan bestemt ikke være så svært at afgive disse oplysninger. Jeg ved ikke hvilken lovgivning eller interne regler, der skulle begrænse min mulighed for at få disse oplysninger?

Det fremgår af min depotopgørelse pr. 30.4.2014 (modtaget 30.6.2015), altså dagen før udbetalingen af min alderspension begyndte den 1.5.2014, at jeg pr. denne dato havde en samlet kapital på kr. 5.428.727. Heraf er jeg alene blevet oplyst af AP Pension, at min kapitalpensionsandel udgjorde kr. 909.833. Herefter skulle altså være kr. 4.518.894 til rest. Hvis intet beløb heraf er hensat til ægtefællepension, men der alene betales en forsikringspræmie for ægtefællepensionsordningen, er der hermed de nævnte kr. 4.518.894 tilbage til min alderspension i markedsrente. Jeg kender ikke den årlige præmie, som der hævdes at blive betalt for ægtefællepensionen (og hvorfor ikke?), men umiddelbart burde min månedlige alderspension med en kaptilal på godt kr.4,5 mio. ved simpel amortisering være en del højere end de knap kr. 20.000 pr. måned, der vil blive udbetalt, når den fulde indfasning af de meddelte reduktioner har fundet sted, og det selv når AP Pensions yderst konservative forventninger og beregning til/af afkast, kalkulationsrente og restlevetid lægges til grund. Derfor må nødvendigvis et eller andet beløb være hensat til dækning af ægtefællepensionen. Jeg ser absolut ingen grund til, at AP Pension ikke skulle kunne give

mig disse oplysninger. Hvis der intet er at skjule, så kom frem med tallene! Og jeg opfordrer Ankenævnet til at pålægge AP Pension at gøre det.

Ad 2

Når jeg har plæderet for, at ægtefællepensionen også skal ligge i markedsrente, er det blandt andet, fordi kapitalen til dækningen heraf efter det tidligere oplyste af AP Pension har ligget i markedsrente. Jeg har allerede yderligere argumenteret herfor tidligere. Så jeg har svært ved at forstå AP Pensions sammenblanding af dette forhold med omvalget til markedsrente i 2011. Jeg vil i relation til AP Pensions udlægning af mit argument blot henvise til mine tidligere bemærkninger herom, idet jeg ikke kan tilslutte mig AP Pensions udlægning - den må stå for deres egen regning. Blot vil jeg påpege, at jeg hele tiden har været bekendt med risikoen for afkastet er min, hvorimod jeg ikke har været bekendt med riskoen for en forlænget restlevetid skulle være det. Og i sidstnævnte forbindelse har jeg især lagt vægt på, at FSP Pension havde helt andre restlevetidsbestemmelser, og at Finanstilsynet havde som betingelse for gennemførelsen af fusionen, at betingelserne for FSPs medlemmer ikke måtte blive forringet. Det er de blevet med AP Pensions markante levetidsforhøjelser og hurtige indfasning af konsekvenserne heraf.

Afslutningsvis vil jeg endnu en gang fremhæve, at AP Pension bør pålægges, at fremlægge en opgørelse over, hvordan min samlede kapital pr. 30.4.2014 ved min overgang til alderspensionering pr. 1.5.2014 er blevet fordelt mellem kapitalpension, ægtefællepension og alderspension. Set i lyset af den seneste kendelse fra Ankenævnet om AP Pensions fejlagtige og helt uforståelige beregning af PAL på betaling for ydelsesgaranti, er det vel forståeligt, at man (jeg) ikke er helt tryg ved AP Pensions dispositioner og vægring ved at afgive oplysninger."

Selskabet har i brev af 16/10 2015 til nævnet til dette bl.a. anført:

"*Ægtefællepension*
AP Pension bestrider, at selskabet skulle have oplyst, at ægtefællepensionen var i markedsrente. Det fremgår også af tidligere breve i sagen, at vi henviser til denne sætning fra omvalg i 2011 ***'Dine risikodækninger forbliver i gennemsnitsrentemiljøet, og du beholder derfor de samme dækninger og vilkår ved død og invaliditet, som du har i dag. Risikodækningerne overføres først til markedsvilkår, hvis udbetaling heraf påbegyndes'***.

Klager har som led i sin obligatoriske pensionsordning til stadighed været omfattet af ægtefællepension. Dette er ikke ændret. Ydelsen er garanteret frem til udbetalingstidspunktet, hvorefter den overgår til markedsrente.

Klager startede udbetaling af den livsvarige livrentepension og kapitalpensionen den 1. maj 2014. Vi har vedhæftet kopi af Klagers kontooversigt fra 2014 (bilag 47), hvor den samlede værdi af pensionsordningen inkl. forsikringsdækninger er oplyst pr. 30. april 2014 til 5.428.727 kr.

Heri indgår et beløb på 882.176 kr., der er udtryk for en forsikringsmæssig hensættelse til ægtefællepension oplyst under overskriften 'Traditionel Marked'. Dette beløb indgår ikke i Klagers opsparing. Vi medgiver at det ikke fremgår særligt tydeligt af kontooversigten, at Traditionel Marked omhandlede ægtefællepensionsdækningen, men henviser til, at oplysninger om Klagers opsparing fremgår nedenfor under overskriften 'Markedsrente Opsparing', ligesom det klart fremgår af tidligere års konto- og pensionsoversigter, hvordan sal-

doen er fordelt mellem henholdsvis opsparing og risikodækninger. Vi vedlægger konto og pensionsoversigt fra 2013 (bilag 48), hvoraf klart fremgår at alene 3.124.514 kr. af saldoen hører til livsvarig invalidepension. Klager kan ikke med rette have antaget at hans depot/saldo i markedsrente skulle være steget til 5.428.727 fra 2013 til 2014, hvor han var gået på pension.

Det forhold, at det det ikke fremgår eksplicit af kontooversigten, at der er tale om en forsikringsmæssig hensættelse til dækning af selskabets forpligtelser på ægtefællepensionen kan ikke i sig selv give Klager ret til værdier, som han ikke i henhold til aftalen eller beregningsgrundlaget i øvrigt har ret til.

Vi finder anledning til at fremhæve, at den forsikringsmæssige hensættelse ikke er udtryk for en værdi, som Klager kan råde over endsige har krav på, men er den statistisk beregnede sandsynlige værdi, som modsvarer den aftalte ydelse. Klager og dennes efterladte har således alene krav på den aftalte ydelse og kun så længe, betingelserne herfor er opfyldt. Ved eventuelt tilbagekøb vil værdien eller en del heraf dog kunne blive udbetalt som en del af tilbagekøbsværdien.

Klagers opsparing udgjorde således ved pensionering 4.360.046 kr. samt Bonuskapital på 186.505 kr. dvs. i alt 4.546.551 kr. Heraf udgjorde kapitalpensionsudbetalingen 909.833,42 kr.

Efter udbetaling af kapitalpensionen resterede der således 4.546.551 kr. - 909.803,42 kr. = 3.636.747,58 kr. til den livsvarige livrentepension.

Da Klager i 2014 modtog sin kontooversigt vedr. 2013, var han omfattet af en kollektiv ægtefællepension, hvor den forsikringsmæssige hensættelse var beregnet på baggrund af en statistisk beregnet forventet alder på ægtefællen.

I forbindelse med Klagers pensionering ændredes Klagers ægtefællepension forsikringsteknisk til en individuel ægtefællepension, som er beregnet ud fra Klagers ægtefælles faktiske alder, som oplyst af Klager selv i forbindelse med pensionering.

Denne ændring har ingen betydning for dækningens størrelse eller betingelser for udbetaling, men den forsikringsmæssig hensættelse steg til 1.047.236 kr. ved opstarten af udbetaling. Som omtalt ovenfor er denne hensættelse ikke udtryk for en værdi, som tilkommer Klager eller dennes efterladte, men alene en aktuarmæssigt beregnet forsikringsmæssig hensættelse. Klager har således intet retskrav på hensættelsen, men alene på den heraf afledte ydelse, som bemærkes det kan blive både større og mindre end hensættelsen afhængig af udbetalingsperioden.

Selskabet bestrider, at have nægtet Klager oplysninger om hans pensionsordning. Tværtimod har Klager som tidligere omtalt haft hyppig kontakt til selskabet, som loyalt har forsøgt at svare på de mange skiftende forespørgsler og henvendelser. Vi finder, at sagen er oplyst i et sådan omfang, at sagen bør kunne forelægges for Ankenævnet. Henset til sagens meget forsikringstekniske karakter, skal vi venligst anmode om, at sagen forelægges et Nævn med deltagelse af en repræsentant for et livsforsikringsselskab."

30. 87480

Klageren har i brev af 7/11 2015 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"Ægtefællepension:

Det er åbenbart, at AP Pension i tidligere brev oplyser, at min kapitalpension har været i Traditionel (FSPs betegnelse for det, der nu kaldes gennemsnitsrente). Heraf har det på baggrund af det beløb, der var anført på depotopgørelsen pr. ultimo 2013 kr. 891.625 og for den sags skyld også ultimo april 2014 kr. 882.176 nødvendigvis kunnet udledes, at ægtefællepensionens andel måtte være placeret i markedsrente. Som jeg har anført flere gange, kunne ikke både kapitalpension og ægtefællepension rummes under det førnævnte beløb. Og da AP Pension samtidig har hævdet, at min kapitalpension var omfattet af vedtægterne for Traditionel, måtte ægtefællepensionen altså være i markedsrente.

Nu viser det sig (hvis det er rigtigt), at det altså er ægtefællepensionen, der har været i Traditionel, og ikke kapitalpensionen. Herefter må det uomtvisteligt være bevist, at AP Pension uberettiget har forhindret mig i at flytte min kapitalpension til en aldersopsparing med henvisning til, at det forbød vedtægterne i Traditionel! Når kapitalpensionen har været i markedsrente, kan den ikke have været omfattet af vedtægterne fra Traditionel. Jeg ser nu oven i købet, at der i depotopgørelsen for 2012 klart og tydeligt under saldo i markedsrente pr. 31.12.2012 er udskilt et beløb på kr. 794.297 med betegnelsen 'Saldo kapitalpension'. Herefter er der i mine øjne ingen tvivl om, at AP Pension må tilpligtes, at opfylde min fremførte påstand på dette punkt jf. min klage.
…
AP Pension anfører, at der i depotopgørelsen pr. 30.4.2014 under FSP Traditionel Marked indgår et beløb på kr. 882.176 , der er udtryk for en forsikringsmæssig hensættelse, og at dette beløb ikke indgår i opsparingen. Det er højst udsædvanligt, om jeg så må sige at blande 'pærer og bananer' sammen, som det i givet fald er tilfældet i depotopgørelsen - det gør man ganske enkelt ikke, især ikke når der alle steder i oversigten anvendes begrebet saldo, og alle størrelser er benævnt kroner. Jeg har derfor ikke kunnet have anden opfattelse end, at der var tale om et de facto beløb i 'menneskepenge'. Hvordan beløbet (saldoen er opstået) - om der er sket ved anvendelse af forholdsmæssige andele af pensionsbidrag, tilskrivning af afkast og/eller forsikringsbidrag, ved jeg ikke. Men for at blive i citaterne: 'ingenting opstår af selv undtagen lommeuld'. Altså tilhører pengene eller rettigheden mig og/eller min hustru med eller uden dispositionsret."

I pensionsregulativ for FSP Traditionel af 2011 hedder det bl.a.:

"**Størrelsen af pensionerne og ydelserne**
§ 10. Pensionerne og ydelsernes størrelse og værdi beregnes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet."
…
Alderssum

§ 16. Tidligst ved det fyldte 60. år og senest ved første udbetaling af løbende alderspension er medlemmet berettiget til et engangsbeløb beregnet på grundtag af den hertil anvendte del af pensionsbidragene. Invalidepensionister kan udtage engangsydelsen ved invalidepensionens ophør, dog tidligst ved det 60. år.
…

31. 87480

Udtrædelsesgodtgørelse/genkøb

§ 20. Genkøb af pensionsordningen finder sted efter regler, som er anmeldt til Finanstilsynet. Genkøb kan ikke finde sted, så længe medlemmet er ansat i en virksomhed, som er tilsluttet Pensionskassen, eller er bidragsbetalende til Pensionskassen.
…
Stk. 6. Genkøb, herunder overførsel til anden pensionskasse eller forsikringsselskab, kan ikke ske, såfremt medlemmet på udbetalingstidspunktet er fyldt 60 år eller modtager invalidepension fra Pensionskassen."

I omvalgsbrochuren fra april 2011 hedder det bl.a.:

"**Alt det om Pensionsvalget du skat vide**
…
Et afgørende, men enkelt pensionsvalg
Valget gælder kun din opsparing. Dine risikodækninger forbliver i gennemsnitsrentemiljøet, og du beholder derfor de samme dækninger og vilkår ved død og invaliditet, som du har i dag. Risikodækningerne overføres først til markedsvilkår, hvis udbetaling heraf påbegyndes."

Af referat af ordinær generelforsamling i FSP Pension den 29/4 2009 fremgår bl.a.:

"Dækningerne ved dødsfald består af ægtefælle-/samleverpension og børnepension, samt eventuelt dødsfaldssum og ugiftesum, hvis man har disse ved overgangen til afdeling FSP Traditionel.

Der har specielt fra de lidt ældre medlemmer været stillet en del spørgsmål til, at ægtefælle/samleverpensionen i fremtiden foreslås at være 10-årig - og ikke livsvarig. Det skal understeges, at forslaget var tænkt som en forbedring for kunderne, og sigtet var ikke at skabe usikkerhed.

Ægtefælle-/samleverpensionen oplyses allerede i dag for en række medlemmer i FSP Traditionel som en 10-årig ydelse, mens den for andre medlemmer oplyses som en livsvarig ydelse på Pensionsoversigten. På tidspunktet for igangsætning af udbetalingen kan 'ægtefællen' så træffe et individuelt valg, om ydelsen i det pågældende tilfælde ønskes udbetalt over 10 år eller livsvarigt.

Da 'reserven' er ens for de to pensionsberegninger, vil angivelsen af den 10-årige ydelse blive tilsvarende højere (i Pensionsoversigten).

Bestyrelsens forslag sigtede ikke på at ændre disse principper, men i fremtiden ville vi gerne vise ydelsen på samme måde for alle kunder. Det vil fortsat være muligt at få udbetalt en livsvarig ægtefællepension.

Bestyrelsen har drøftet den usikkerhed, som medlemshenvendelserne giver udtryk for. Da reaktionen har været markant, og da det bestemt ikke var intention, vil bestyrelsen gerne stille et ændringsforslag, der modificerer vores forslag til ændring af Pensionsregulativerne på dette punkt.

Vi indstiller derfor, som det fremgår af det ved indgangen udleverede bilag, at formuleringen omkring ægtefælle-/samleverpensionen i Pensionsregulativ for afdeling FSP Traditionel justeres, så det nuværende princip i afdeling A videreføres.

Vores ændringsforslag betyder, at ægtefælle-/samleverpensionen fortsat er livsvarig, hvis den efterladte ægtefælle/samlever er over 54 år på dødsfaldstidspunktet, og at den er 10-årig, hvis ægtefællen /samleveren er under 54 år på dødsfaldstidspunktet.

Ved fastsættelse af størrelsen af den livsvarige dækning tages udgangspunkt i medlemmernes nuværende livsvarige dækning. Den 10-årige ægtefælle-/samleverpension vil altid være dobbelt så stor som den livsvarige.

Vi håber herved at have imødekommet den helt utilsigtet opståede bekymring blandt den lidt ældre del af FSP's medlemmer."

Af mail fra FSP Pensions direktør til klager af 8/8 2012 fremgår bl.a.:

"...
Ved Pensionsvalg 2011 blev reserverne (retrospektive hensættelser), der beregningsteknisk er sat af til opsparingsprodukter, overført til markedsrente. Det vil sige livrenter, alderssummer, ratepensioner og kapitalpensioner. Reserverne afsat til risikodækninger, f.eks dækninger ved død og ved invaliditet, er forblevet i gennemsnitsrente
…"

I udateret udskrift fra FSPs hjemmeside hedder det bl.a.:

"**Dækning ved død - ægtefællepension**
Denne dækning er ændret for tidligere medlemmer i afdeling B. Den udbetales nu som en 10-årig ydelse med dobbelt dækning, hvis ægtefællen er under 54 år på tidspunktet for medlemmets død. Er ægtefællen over 54 år på dødsfaldstidspunktet, udbetales den som en livsvarig ydelse.

Den årlige ydelse har vi fundet ved at anvende den sum penge (reserve), der var sat til side til den ægtefællepension, medlemmet havde i den tidligere ordning, og ud fra dette beløb har vi beregnet, hvor stor en ægtefællepension, dette kan give."

I kontooversigt for 2013 fremgår bl.a.:

Forudsætninger for beregningerne

Månedligt pensionsbidrag	0 kr.
Saldoen (depotet) udgør pr. 31. december 2012	**4.841.941 kr.**

Dækningerne følger AP Pensions til enhver tid gældende Vedtægt, Pensionsregulativ, Bonusregulativ, tekniske grundlag, investeringsbetingelser samt særskilte pensionsaftaler. Dækningerne kan ændres i op- eller nedadgående retning, hvis der sker ændringer i sammensætningen, størrelsen af pensionsbidraget, investeringsafkast i markedsrente og/eller din løn. Såfremt udbetalingen påbegyndes på et andet tidspunkt end det beregningstekniske, vil ydelserne ændres forholdsmæssigt. Der er indregnet en grundlagsrente på 0 %, for den del af din pensionsordning der ikke ligger i markedsrente. Hvis din pensionsordning er oprettet før den 1. april 2011, er der for en del af pensionsordningen indregnet en grundlagsrente på 1,75 %/2,75 %. Der er ikke taget hensyn til fremtidig inflation eller bonus.

Afkast i markedsrente

Opsparingen i markedsrente forrentes med markedsrenteafkast opnået i dine valgte fonde og tildeles ikke bonus. Afkastet kan være både positivt og negativt. Du kan tilpasse din risikoprofil og se mere på www.appension.dk.

Tilskrivning af bonus

Reglerne for tilskrivning af bonus findes i Bonusregulativet. Den årlige bonustilskrivning anvendes til en dækning af samme art og varighed som den øvrige pensionsordning. Det betyder, at pensionsydelserne forhøjes med bonus. Forhøjelse kan også ske ugaranteret ved tildeling af særlige bonushensættelser. I FSP Traditionel Marked gælder tilskrivningen kun for risikodækningerne. Depotrenten fastsættes og tilskrives hvert år ved årets udgang. Ved årets begyndelse fastsættes en foreløbig depotrente, der dog er endelig, hvis man udtræder af AP Pension i løbet af året. En andel af bonus kan tildeles ugaranteret i form af særlige bonushensættelser, der kaldes FSP BonusKapital. Reglerne findes i regulativ for FSP BonusKapital. Læs mere på www.appension.dk.

Markedsrente opsparing

Saldo pr. 1. januar 2012		**3.528.979 kr.**
Pensionsbidrag og indskud efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag	0 kr.	
Fradrag for omkostninger og gebyrer	0 kr.	
Medlemsgebyr	-804 kr.	
Fradrag for dødsfaldsdækning	51.537 kr.	
Fradrag for bidragsfritagelsesdækning	475 kr.	
Afkast af de valgte fonde	372.620 kr.	
Pensionsafkastskat	-33.995 kr.	
Årets bevægelser		389.832 kr.
Saldo pr. 31. december 2012		**3.918.811 kr.**

FSP Pension Plus i markedsrente

Saldo pr. 1. januar 2012		**0 kr.**
Pensionsbidrag og indskud før fradrag af arbejdsmarkedsbidrag	0 kr.	
Arbejdsmarkedsbidrag	0 kr.	
Fradrag for omkostninger og gebyrer	0 kr.	
Administrationsbonus	0 kr.	
Fradrag for dødsfaldsdækning	0 kr.	
Fradrag for bidragsfritagelsesdækning	0 kr.	
Afkast af de valgte fonde	0 kr.	
Pensionsafkastskat	0 kr.	
Årets bevægelser		0 kr.
Saldo pr. 31. december 2012		**0 kr.**

Kontooversigt for året 2012

FSP Traditionel Marked

Saldo pr. 1. januar 2012		**953.007 kr.**
Pensionsbidrag og indskud før fradrag af arbejdsmarkedsbidrag	0 kr.	
Arbejdsmarkedsbidrag	0 kr.	
Fradrag for administration	0 kr.	
Fradrag for dødsfaldsdækning	-39.858 kr.	
Fradrag for invaliditetsdækning	-14.912 kr.	
Forudsat forrentning (grundlagsrente)	24.291 kr.	
Årets bevægelse		-30.479 kr.
Ultimo saldo før bonus og afkast		**922.528 kr.**
Bonus af dødsfaldsdækning	1.987 kr.	
Bonus af invaliditetsdækning	4.474 kr.	
Medlemsgebyr	0 kr.	
Servicegebyr	0 kr.	
Rentebonus (ud over grundlagsrenten)	4.636 kr.	
Betaling for ydelsesgaranti	-10.309 kr.	
Pensionsafkastskat	-187 kr.	
Bonus i alt		602 kr.
Saldo pr. 31. december 2012		**923.130 kr.**
Opsparing friholdt for pensionsafkastskat (værdi pr. 31. december 1982)		287.532 kr.
Dækning ved visse kritiske sygdomme		
Bonus		1.080 kr.
Pris		-1.080 kr.
Årlige omkostninger i kr. (ÅOK)		
FSP Traditionel Marked		73.638 kr.
Årlige omkostninger i procent (ÅOP)		
FSP Traditionel Marked		1,52 %

34. 87480

FSP BonusKapital

Saldo pr. 1. januar 2012		**164.565 kr.**
Endelig forrentning 2011	-6.059 kr.	
Foreløbig forrentning 2012	5.021 kr.	
Pensionsafkastskat	-61 kr.	
Saldo pr. 31. december 2012		**163.466 kr.**

FSP Bonuskapital er indregnet i prognosen.

Saldo pr. 1. januar 2012	**4.646.551 kr.**
Saldo pr. 31. december 2012	**5.005.407 kr.**

Af pensionsprognose fra juni 2013 fremgår bl.a.:

Pensionsprognose juni 2013 - • • •

Alderspension inkl. bonus - i gang fra	**65 år**
Kapitalpension i alt	895.508 kr.
Livsvarig alderspension, årligt	283.648 kr.
Nutidskroner	**65 år**
Kapitalpension i alt	880.851 kr.
Livsvarig alderspension, årligt	279.006 kr.

Læs mere om prognoseforudsætninger på sidste side.

Pensionsoversigt pr. 1. juli 2013
FSP Traditionel Marked (hvilende)

Saldo i markedsrente pr. 31. december 2012	
Saldo kapitalpension	794.297 kr.
Saldo livsvarig alderspension	3.124.514 kr.

Dine pensioner i markedsrente vises fremregnet i Pensionsprognosen.

Dækning ved invaliditet inden 65 år	
Invalidepension til 65 år, årligt	373.075 kr.
Børnepension til barnets 21. år, pr. barn, årligt	31.465 kr.
Dækning ved død	
Dødsfaldssum, engangsbeløb (ved død før alderspensionering)	495.653 kr.
10-årig ægtefælle-/samleverpension, hvis ægtefælle/samlever er under 54 år, årligt	388.142 kr.
Livsvarig ægtefælle-/samleverpension, hvis ægtefælle/samlever er fyldt 54 år, årligt	194.071 kr.
Børnepension til barnets 21. år, pr. barn, årligt (ved død før alderspensionering)	31.465 kr.

Hvem får udbetalingerne ved din død
Udbetalingerne fra AP Pension ved din død tilfalder "nærmeste pårørende". Bemærk at samlever ikke er "nærmeste pårørende". Du er velkommen til at kontakte Kundeservice, hvis du ønsker at få oplyst, hvem der får udbetalingerne ved din død, eller hvis du ønsker at ændre din begunstigelse.

I kontooversigt for 2014 hedder det bl.a.:

Kontooversigt for året 2014

FSP Traditionel Marked

Saldo pr. 1. januar 2014		**891.625 kr.**
Pensionsbidrag og indskud før fradrag af arbejdsmarkedsbidrag	0 kr.	
Arbejdsmarkedsbidrag	0 kr.	
Fradrag for administration	0 kr.	
Fradrag for dødsfaldsdækning	-14.644 kr.	
Fradrag for invaliditetsdækning	-725 kr.	
Forudsat forrentning (grundlagsrente)	7.704 kr.	
Årets bevægelse		-7.665 kr.

35. 87480

Ultimo saldo før bonus og afkast		**883.961 kr.**
Bonus af dødsfaldsdækning	708 kr.	
Bonus af invaliditetsdækning	217 kr.	
Medlemsgebyr	0 kr.	
Servicegebyr	0 kr.	
Rentebonus (ud over grundlagsrenten)	-1.808 kr.	
Betaling for ydelsesgaranti	0 kr.	
Pensionsafkastskat	-902 kr.	
Bonus i alt		-1.785 kr.
Saldo pr. 30. april 2014		**882.176 kr.**
Opsparing friholdt for pensionsafkastskat (værdi pr. 31. december 1982)		287.532 kr.

Markedsrente opsparing

Saldo pr. 1. januar 2014		**4.274.426 kr.**
Pensionsbidrag og indskud efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag	0 kr.	
Fradrag for omkostninger og gebyrer	0 kr.	
Medlemsgebyr	-268 kr.	
Fradrag for dødsfaldsdækning	11.041 kr.	
Fradrag for bidragsfritagelsesdækning	110 kr.	
Afkast af de valgte fonde	88.236 kr.	
Pensionsafkastskat	-13.500 kr.	
Årets bevægelser		85.619 kr.
Saldo pr. 30 april 2014		**4.360.046 kr.**

Dækning ved visse kritiske sygdomme	
Bonus	0 kr.
Pris	0 kr.
Årlige omkostninger i kr. (ÅOK)	
FSP Traditionel Marked	32.399 kr.

FSP BonusKapital

Saldo pr. 1. januar 2014		**185.455 kr.**
Foreløbig forrentning 2014	1.240 kr.	
Pensionsafkastskat	-190 kr.	
Saldo pr. 30. april 2014		**186.505 kr.**
Saldo pr. 1. januar 2014		**5.351.507 kr.**
Saldo pr. 30. april 2014		**5.428.727 kr.**

Nævnet udtaler:

Processuelle bemærkninger

Nævnet har modtaget et større antal klager over selskabets omvalg i 2011. Størstedelen af klagerne har givet fuldmagt til, at en repræsentant over for nævnet fører deres sag. Denne sag (i det følgende benævnt masseklagen) er afgjort ved blandt andet nævnets kendelse i sag 87092.

Nævnet har endvidere modtaget et antal individuelle klager over samme forhold. Nogle af disse klagere har nedlagt lidt andre påstande, end dem der er nedlagt i masseklagen. Henset til sagernes faktuelle lighed har nævnet så vidt muligt behandlet masseklagen og de individuelle klager identisk, idet nævnet dog – hvor det har været nødvendigt i de

individuelle klager – har taget stilling til de yderligere påstande, som måtte fremgå af den konkrete, individuelle klage.

Ret til omvalg

Af nævnets afgørelse vedrørende masseklagen fremgår bl.a.:

"Sagens faktum i hovedtræk
Det fremgår af sagen, at klagerne oprindeligt blev optaget i FSP Pension. I april 2011 tilbød FSP Pension klagerne at overgå til en ordning på markedsvilkår og derved opgive deres ydelsesgaranti.

Den 18/5 2011 fremsendte Finanstilsynet et brev til FSP Pension, hvoraf det blandt andet fremgik, at det udsendte omvalgsmateriale i 2011 efter Finanstilsynets vurdering ikke fremstod tilstrækkeligt afbalanceret i sin beskrivelse af fordele og ulemper forbundet med et omvalg, og at selskabet burde udarbejde supplerende materiale, der blandt andet skulle indeholde en beskrivelse af, hvilke konsekvenser det havde for medlemmets aldersgruppe (erhvervsaktiv eller pensionist), om man valgte gennemsnitsrenteproduktet eller markedsrenteproduktet. For pensionister burde det beskrives, hvor lang tid det ville kunne tage for et medlem at indhente et eventuelt lidt tab.

FSP Pension fremsendte på den baggrund den 14/6 2011 en supplementbrochure til omvalgsmaterialet til klagerne, der accepterede tilbuddet og overgik til markedsvilkår mod opgivelse af deres ydelsesgarantier.

I FSP Pensions årsrapport 2011 blev det oplyst, at Finanstilsynet i januar 2011 havde indført en ny levetidsmodel, og at medlemmer med opsparing i markedsrente 'også i fremtiden ville blive påvirket af den stigende levealder', idet deres grundlag var ugaranteret, og i brev af 10/12 2011 meddelte FSP Pension klagerne, at FSP Pension indførte en udjævningsmodel med det formål, at store udsving i afkastet udjævnedes og derfor fik en langsommere effekt på den udbetalte ydelse. Ved samme lejlighed meddelte FSP Pension, at klagernes udbetalinger i fremtiden tillige ville blive påvirket af stigende levetider, som betød, at udbetalinger kunne nedsættes, hvis FSP Pension forventede, at medlemmerne generelt levede længere og skulle have udbetalt alderspension i flere år.

I september 2012 fusionerede FSP Pension med AP Pension med virkning fra 1/1 2012. Efter fusionen benyttede flere af klagerne et tilbud fra selskabet til at overgå til produktet AP Netlink.

Selskabet orienterede i breve af den 20/1 2014 hovedparten af klagerne om, at deres pensionsydelser blev sat ned. Selskabet begrundede nedsættelsen med en historisk lav rente, og at den gennemsnitlige levetid er forlænget.

Finanstilsynet anmodede selskabet om en redegørelse for, om reglerne om 'god skik' i henhold til Lov om finansiel virksomhed var iagttaget i forbindelse med varslingerne i de ovennævnte breve. På baggrund af selskabets redegørelse af 6/2 2014, vurderede Finanstilsynet i brev af 24/3 2014, at der for så vidt angik de udsendte breve af 20/1 2014, ikke var 'formuleringer i strid med reglerne om god skik', og at Finanstilsynet betragtede denne del af sagen for lukket.

På baggrund af blandt andet henvendelse fra klagerne og efter forelæggelse for Det Finansielle Råd traf Finanstilsynet den 2/4 2014 afgørelse vedrørende selve omvalgsproblematikken. Af afgørelsen fremgår, at FSP Pension forud for omvalget havde henlagt regnskabsmæssige styrkelser (merhensættelser) til at sikre, at medlemmernes ydelsesgarantier kunne indfries, og at medlemmerne ved omvalget i 2011 overgik til et tegningsgrundlag, som fastholdt de samme utilstrækkeligt lave levetider som tegningsgrundlaget for medlemmernes hidtidige ordning. Risikoen for, at pensionsydelserne nedsattes som følge af længere levealder i samfundet, overgik ifølge Finanstilsynet fra selskabet til klagerne ved deres opgivelse af ydelsesgarantien, og omvalgsmaterialet adresserede ifølge Finanstilsynet ikke eksplicit denne problemstilling. Finanstilsynet fastslog, at det under alle omstændigheder er egenkapitalens risiko, om der er hensat tilstrækkelige midler til at kunne dække de aftalte ydelsesgarantier. FSP Pension vurderede i forbindelse med omvalget, at klagerne blev fuldt kompenseret ved at modtage en omvalgsbonus bestående af 2 % af depotet fratrukket kursværn og eftergivelse af en skyggekonto på 1.377 mio. kr. Ifølge Finanstilsynet ville det derimod have været mere rimeligt, hvis klagerne havde medtaget værdien af hensættelserne til længere levetid. FSP Pension handlede efter finanstilsynets opfattelse ved omvalget i strid med Lov om finansiel virksomhed § 20 stk. 1, nr. 2 og § 21, stk. 1, idet kravet om - at beregningselementer for tegningsgrundlaget skal være rimelige over for den enkelte forsikringstager - ikke var opfyldt, og idet det nye tegningsgrundlag var ubetryggende med hensyn til risikoelementet dødelighed. Da flere af klagerne overgik til AP Netlink i 2012 og 2013, overgik de efter Finanstilsynets vurdering fra et tegningsgrundlag med utilstrækkelige levetider til et tegningsgrundlag med realistiske levetider, og selskabet undlod i den forbindelse at udlodde omvalgsbonus, imens de regnskabsmæssige styrkelser (merhensættelserne), der skulle kompensere for, at tegningsgrundlaget antog utilstrækkelige restlevetider, blev overført til selskabets egenkapital. Finanstilsynet påtalte på denne baggrund, at selskabet ved omvalg i FSP Pension i 2011, 2012 [AP-omvalg] og 2013 [AP-omvalg] undlod at udbetale de merhensættelser til forlænget levetid, som gjaldt på omvalgstidspunktet.

Selskabets bestyrelse traf beslutning om en udbetaling af kompensation til medlemmerne for ændringen af deres 'garantier' og indledte dialog med Finanstilsynet desangående. Efter gennemgang af principperne i selskabets kompensationsmodel, i hvilken der blev taget udgangspunkt i en kollektiv beregning inden for de relevante kontributionsrentegrupper, vurderede Finanstilsynet i afgørelsen af 2/4 2014, at modellen sikrede medlemmerne en rimelig behandling. I juni 2014 fremsendte selskabet breve til klagerne med oplysninger om, hvorvidt de var berettiget til kompensation.

Den 22/4 2014 meddelte selskabet Forbrugerombudsmanden, at selskabet var indstillet på at meddele suspension af forældelsesfristen, for så vidt angik eventuelle krav om erstatning, tilbagesøgning og andre beføjelser, som pensionskunder i det daværende FSP Pension eller disses bo måtte have i anledning af omvalgene foretaget til FSP Markedsrente, således at suspensionen udløb den 1/1 2015 uden yderligere varsel.

Parternes hovedsynspunkter

Klagerne har over for nævnet anført, at FSP Pension har undladt at oplyse om væsentlige forhold i forbindelse med omvalget i 2011, navnlig at risikoen ved længere levetider ville overgå fra FSP til det enkelte medlem, og at FSP på omvalgstidspunktet ikke havde hensættelser, som modsvarede de restlevetider, der allerede kunne påregnes. Klagerne har gjort gældende, at såfremt de havde kendt til disse konsekvenser, så havde de ikke foretaget omvalget, og kræver det følgelig kendt ugyldigt, således at pensionsordningerne tilbageføres til Gennemsnitsrente med ydelsesgaranti. De har til støtte herfor blandt andet anført, at FSP Pension på omvalgstidspunktet end ikke havde hensættelser, som modsvarede de restlevetider, der allerede kunne påregnes på daværende tidspunkt, og at klagerne havde handlet

anderledes, såfremt de havde været bekendt med disse oplysninger. Klagerne er desuden utilfredse med, at der ikke efter omvalget er fremsendt individuelle beregninger eller nye prognoser for de enkelte ordninger.

Selskabet har anført, at spørgsmålet om risiko for levetidsforlængelsen er endelig afgjort ved Finanstilsynets afgørelse af 2/4 2014, og at nævnet som følge af Finanstilsynets afgørelse er afskåret fra at behandle sagen. Derudover har selskabet gjort gældende, at klagerne ikke har sandsynliggjort, at der foreligger forhold som - heller ikke efter forudsætningslæren - kan føre til, at deres i øvrigt gyldige og bindende accept af omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente, skal tilsidesættes. Selskabet har anført, at FSP Pension havde foretaget hensættelser, som modsvarede de restlevetider, der kunne forudses i 2011, at klagerne var fuldt orienterede om, at omvalget medførte, at deres tidligere ydelsesgaranti bortfaldt, at klagernes ydelser som følge heraf kunne blive nedsat, og at det derfor burde stå klart for klagerne, at der var andre forhold end afkastet, som kunne føre til nedsættelse af deres ydelser. Selskabet har anført, at levetidsforudsætningerne ved omvalget ikke har været en bestemmende, væsentlig forudsætning for klagerne. Selskabet har anført, at en tilbagetræden fra omvalg vil belaste selskabet med en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde i forhold til kundernes eventuelle gevinst ved annullering, at klagerne herved slipper for den investeringsrisiko, som de fuldt bevidst overtog ved omvalget, og at dette ikke vil være rimeligt over for selskabets øvrige kunder. Endelig har selskabet anført, at nogle klagere har udvist retsfortabende passivitet.

I relation til klagernes utilfredshed med manglende individuelle beregninger af ydelser og kompensation har selskabet anført, at klagerne ikke er berettiget til at få udarbejdet og udleveret sådanne.

Afvisningspåstanden

For så vidt angår Finanstilsynets afgørelse af 2/4 2014 bemærker nævnet, at den efter sit indhold omfatter en påtale af AP Pensions udbetaling af merhensættelser og et påbud om at udsende informationsmateriale til alle medlemmer, der havde foretaget omvalg fra den daværende Finanssektorens Pensionskasse. Afgørelsen tager således ikke stilling til det civilretlige spørgsmål, som klagerne har rejst over for nævnet.

På denne baggrund finder nævnet, at vedtægternes § 2, stk. 7, der vedrører sager, som i henhold til lovgivningen er henlagt til offentlige myndigheder, ikke afskærer nævnet fra at behandle spørgsmålet om, hvorvidt klagerne kan træde tilbage fra omvalget i 2011. Nævnet har herved også lagt vægt på, at Finanstilsynet ikke ved lov har fået til opgave at træffe afgørelse om sådanne civilretlige spørgsmål.

Ret til omvalg

Det fremgår af sagen, at Finanstilsynet ved brev af 9/12 2010 til en række selskaber oplyste, at grunden til indførelsen af det nye benchmark for levetidsforudsætninger '*har været en erkendelse af, at firmapensionskasserne har været for små til selv at kunne lave meningsfulde dødelighedsanalyser, der inkluderer forventede fremtidige levetidsforbedringer*'" Videre fremgår det, at '*Dette problem løses nu med udmeldingen af det af Finanstilsynet udarbejdede benchmark. Der er derfor ikke længere belæg for, at firmapensionskasser ser bort fra forventede fremtidige levetidsforbedringer, når hensættelsesgrundlagets dødelighed fastsættes.*'

I Finanstilsynet brev af 18/5 2011 er det blandt andet meddelt selskabet, at det skulle udarbejde supplerende materiale til klagerne med '*En fyldestgørende beskrivelse af fordele og ulemper ved henholdsvis gennemsnitsrente- markedsrenteproduktet. Beskrivelsen skal give et sammenligneligt overblik over fordele og ulemper ved de to typer produkter.*'

Ved afgørelse af 2/4 2014 vurderede Finanstilsynet, at selskabets tegningsgrundlag, som medlemmerne ved omvalget i 2011 kunne vælge om til, var '*ubetryggende for selskabet med hensyn til risikoelementet dødelighed og således i strid med FIL § 21, stk. 1 og § 20, stk. 1, nr. 2.'*

Finanstilsynet anførte endvidere i afgørelse af 2/4 2014, at selskabets omvalgsmateriale '*adresserede imidlertid ikke eksplicit, at medlemmet med et ja til at overgå fra et garanteret til et ugaranteret produkt, også opgav en garanti for, at ændrede levetidsforudsætninger ikke kan nedsætte den garanterede ydelse. Det fremgik ikke af omvalgsmaterialet, at medlemmerne måtte forventes at leve betydeligt længere end forudsat på det nye tegningsgrundlag, at dette isoleret set ville betyde, at pensionsydelser efter omvalget ville blive nedskrevet. Levetidsspørgsmålet blev således ikke eksplicit berørt i omvalgsmaterialet fra 2011, og blev ved omvalget i 2012 alene omtalt på AP Pensions Q & A's via sætninger som fx 'dit grundlag ændres mht. levetid. Du vil få et mere betryggende grundlag...' til trods for, at et omvalgsmateriale skal give kunden en afbalanceret beskrivelse af omvalget og dets konsekvenser for medlemmerne.'*

På baggrund af ovenstående lægger nævnet til grund, at klagerne ved omvalget i 2011 ikke blev behørigt informeret om, at de overtog risikoen for ændringer i levetiden, ligesom klagerne ikke blev informeret om, at de levetidsforudsætninger, som selskabet benyttede, på sigt kunne betyde, at selskabet måtte nedregulere pensionsprognoser og pensionsydelser på grund af nye og mere retvisende levetidsforudsætninger.

Klagernes accept af omvalget i 2011 har derfor hvilet på nogle urigtige forudsætninger, og spørgsmålet bliver herefter, om klagerne som følge heraf kan træde tilbage fra omvalget. Spørgsmålet er navnlig, om de urigtige forudsætninger var væsentlige for klagerne og kendelige for selskabet.

Nævnet finder, at oplysninger om levetidsforudsætninger må anses for væsentlige i forbindelse med et omvalg. Nævnet henviser i den forbindelse til FSP Pensions brev af 10/12 2011 til klagerne, hvori betydningen understreges, idet '*Dine udbetalinger vil i fremtiden tillige blive påvirket af stigende levetider, som betyder, at dine udbetalinger kan nedsættes, hvis vi forventer, at medlemmerne generelt lever længere og skal have udbetalt alderspension i flere år. Dette indarbejdes i den nye udjævningsmekanisme. …'*

Det er nævnets opfattelse, at reguleringerne af levetider, der blev foretaget kort efter omvalget, understøtter, at oplysningerne har væsentlig betydning. I selskabets brev af 22/2 2013 til de af klagerne, der var overgået til AP Netlink, anføres det eksempelvis blandt andet, at *'Denne ordning rummede - før overflytningen til AP NetLink - en ydelsesgaranti. Ordningen kunne derfor kun ændres fremadrettet. Men typisk vil ordningen - hvis den ikke er helt ny - være beregnet med udgangspunkt i de gamle forventninger til restlevetider, som ikke længere holder trit med virkeligheden. Det vil sige 15 til 19 år for en 65-årig mand og 18 til 19 år for en 65-årig kvinde. Men disse restlevetider ligger væsentligt under det, der i dag bliver anset for realistisk. Derfor er der ved overgangen til AP NetLink anvendt en restlevetid på 23,5 år for alle. Du havde tidligere en ydelsesgaranti baseret på for optimistiske levetidsforudsætninger, hvilket betyder, at din pensionsydelse forventeligt aldrig fremover vil blive reguleret op. Med overgangen til AP NetLink kan det beløb, som din pension starter på, være lavere end med ydelsesgarantien, men forventningen er, at den bliver reguleret til et højere niveau, så du samlet set får mere ud af din opsparing.'*

Derudover har nævnet lagt vægt på, at selskabet allerede primo 2011 burde være bekendt med, at de levetidsforudsætninger, som selskabet hidtil havde anvendt, med stor sandsyn-

lighed ikke kunne anvendes på sigt, og at det kunne have negative økonomiske konsekvenser for klagerne. Nævnet henviser til Finanstilsynets brev af 9/12 2010. I samme forbindelse fremhæver nævnet FSP Pensions nyhedsbrev fra januar 2011, hvoraf det blandt andet fremgår, at *'FSP's nuværende ordninger er således tegnet på nogle dødelighedsforudsætninger, som var gode og forsigtige for nogle år tilbage, men som nu, hvor folk lever længere, ikke længere er helt så betryggende.'*

Endvidere henviser nævnet til, at selskabet i marts 2011 udarbejdede en redegørelse til Finanstilsynet '*for den forventede vej mod Solvens II med udgangspunkt i en såkaldt GAP-analyse'*, blandt andet vedrørende levetider, og at det af referat af ordinær generalforsamling i FSP Pension den 14/4 2011 fremgår, at '*Finanstilsynet har som følge af den stigende levealder indført et benchmark for levetider, der skal danne grundlag for afsættelsen af reserver til livsvarige pensioner.'* Derudover fremhæver nævnet FSP Pensions årsrapport 2011, hvoraf det fremgår, at Finanstilsynets '*nye benchmark betyder, at opsparingen til livsvarige pensionsydelser skal række til flere år end oprindeligt forudsat. … Medlemmer med opsparing til markedsrente har et ugaranteret grundlag, og deres pensionsudbetalinger vil i fremtiden også blive påvirket af den stigende levealder. Hvis Pensionskassen forventer, at medlemmerne generelt lever længere og skal have udbetalt alderspension i flere år, kan det medføre behov for at ændre beregningsgrundlaget, hvilket kan føre til, at udbetalingerne kan blive sat ned, hvis det opnåede afkast ikke kan dække en længere levealder.'*

Nævnet har desuden lagt vægt på, at selskabet ikke efter modtagelsen af brev fra Finanstilsynet af 18/5 2011 på behørig vis har oplyst om omvalgets konsekvenser, og at det må påhvile selskabet - som den professionelle part - at sikre sig dette i forbindelse med omvalget. På baggrund af indholdet i Finanstilsynets brev havde selskabet således mulighed for og anledning til at sikre sig, at et så væsentligt forhold som levetidsproblematikken blev omtalt. Det må i den forbindelse tillægges betydning, at oplysningen kunne ske relativt kortfattet i det supplerende informationsmateriale. Selskabets bemærkning i supplementsbrochurenom at '*Opsparing til markedsrente sker uden garantier, og der vil derfor komme år, hvor afkastet bliver negativt'* udgør således ikke tilstrækkelig oplysning herom.

Endvidere har nævnet lagt vægt på, at Finanstilsynet kritiserede det tegningsgrundlag, der var gældende før og efter omvalget i 2011.

Endelig henviser nævnet til størrelsen af nedsættelserne for de enkelte klagere. Selskabet har anført, at ca. 85 % af pensionisterne skulle reguleres ned med op til 5%, ca. 5 % skulle reguleres op med op til 8 %, og ca. 10 % blev ikke reguleret. Klagerne har anført, at de 85 % af medlemmerne, der ikke har modtaget kompensation, har fået reduceret deres pensionsydelser med op til 30 %. Selskabet har heroverfor fremhævet, at det er færre end 100 af de tidligere FSP-kunder, der samlet set forventes nedreguleret med mere end 20 %. Uanset hvilken størrelse, nedsættelserne nøjagtigt vil komme til at antage på sigt, er det nævnets vurdering, at et stort antal af klagerne konkret har oplevet klare forringelser af deres pensionsordninger som følge af de ændrede levetidsforudsætninger.

Nævnet finder på den baggrund, at de mangelfulde oplysninger - om levetidsforudsætningerne og om, at klagerne i forbindelse med omvalget overtog risikoen for længere levetider - må anses for en væsentlig forudsætning for klagernes accept af omvalget.

Spørgsmålet er herefter, om det er rimeligt at pålægge selskabet risikoen for disse urigtige forudsætninger.

Nævnets flertal udtaler:
Flertallet finder efter en samlet vurdering, at der foreligger sådanne særlige forhold i denne sag, at det - ud fra en samlet vurdering af hensynet til klagerne og selskabet - ikke er rimeligt at pålægge selskabet risikoen for, at klagerne traf deres beslutning om omvalg på baggrund af urigtige/svigtende forudsætninger. Flertallet finder derfor, at klagerne ikke er berettigede til at træde tilbage fra deres omvalg i 2011.

Flertallet har blandt andet lagt vægt på, at nok har selskabet haft en sådan viden om levetidsproblematikken, at det burde have stået klart, at levetidsproblematikken fremadrettet kunne få indflydelse på størrelsen af klagernes pensionsudbetalinger, men der er ikke holdepunkter for at antage, at selskabet allerede ved omvalget i 2011 kunne forudse, at Finanstilsynets varsling af levetidsbenchmark ville medføre så betydelige stigninger i de forventede restlevetider, som det efterfølgende har vist sig at være tilfældet.

Flertallet har også lagt vægt på, at en imødekommelse af klagernes ønske om at kunne fortryde deres omvalg vil indebære, at klagerne slipper for investeringsrisikoen for perioden fra 2011 til nu, hvilket kan være problematisk i forhold til selskabets øvrige kunder. Flertallet bemærker i den forbindelse, at klagerne har kendskab til, hvorledes henholdsvis det garanterede pensionsprodukt og det markedsbaserede pensionsprodukt har udviklet sig i perioden, fra de accepterede tilbuddet om omvalg, og til det tidspunkt, hvor de indgav klagen til nævnet.

Flertallet har tillige lagt vægt på, at en imødekommelse af klagernes ønske om at kunne fortryde deres omvalg vil indebære, at selskabet skal genanskaffe investeringsaktiver, som adskiller sig markant fra de aktiver, som nu findes i selskabets aktivbeholdning, og at hovedargumentet for omvalget i 2011 var en omlægning af selskabets aktivbeholdning. Flertallet har i den forbindelse lagt vægt på, at selskabet har oplyst, at det udgør en særlig udfordring at genanskaffe investeringsaktiverne, idet der er forløbet mere end 3 år med store udsving på finansmarkederne, og idet renten har været faldende siden afhændelsen af de aktiver, der lå til grund for klagernes gennemsnitsrenteprodukt.

Flertallet har endvidere lagt vægt på, at selskabet i 2011 sendte det supplerende omvalgsmateriale til Finanstilsynet inden udsendelse til medlemmerne med henblik på tilsynets stillingtagen hertil, og at Finanstilsynet efter det oplyste ikke fandt anledning til at kræve, at materialet mere eksplicit omtalte levetidsforudsætningerne.

Flertallet har endelig lagt vægt på, at selskabet fra efteråret 2013 i dialog med Finanstilsynet beregnede en kompensation for de hensættelser, der var på levetider på tidspunktet for omvalg, i hvilken der blev taget udgangspunkt i en kollektiv beregning inden for de relevante kontributionsrentegrupper, og at Finanstilsynet i afgørelsen af 2/4 2014 - efter gennemgang af principperne i modellen – vurderede, at den sikrede medlemmerne en rimelig behandling. Klagerne har først i slutningen i 2014 forfulgt sagen civilretligt.

Det, som klagerne i øvrigt har anført, findes ikke at kunne føre til et andet resultat.

Nævnets mindretal udtaler:
Henset til sagsforløbet finder mindretallet det efter en samlet vurdering rimeligt at lade selskabet bære risikoen for, at klagerne indgik aftalen på grundlag af nogle urigtige forudsætninger.

Mindretallet har blandt andet lagt vægt på, at det i 2011 burde have stået klart for selskabet, at problematikken vedrørende længere levetider og fornødne hensættelser hertil, kunne væ-

re af central betydning for klagernes beslutning om at acceptere selskabets tilbud om omvalg. Mindretallet har også lagt vægt på, at det havde været relativt let for selskabet at indføje nogle få, relevante oplysninger herom i informationsmaterialet, hvorfor selskabet også er nærmest til at bære risikoen for de negative konsekvenser, det indebærer, at selskabet ikke opfylder sin loyale oplysningspligt.

Det forhold, at selskabet fra efteråret 2013 i dialog med Finanstilsynet beregnede en kompensation for de hensættelser, der var på levetider på tidspunktet for omvalg, og at Finanstilsynet i afgørelsen af 2/4 2014 vurderede, at den sikrede medlemmerne en rimelig behandling, kan efter mindretallets opfattelse ikke afskære klagerne fra at vælge om. Mindretallet har i den forbindelse lagt vægt på, at kompensationen blandt andet har bestået af de merhensættelser til forlænget levetid, der ifølge Finanstilsynet var utilstrækkelige på omvalgstidspunktet.

Mindretallet er opmærksom på, at det kan være vanskeligt og byrdefuldt for selskabet at gennemføre de omlægninger, herunder af selskabets aktivmasse, der er nødvendige for at imødekomme klagernes ønske om at træde tilbage fra det omvalg, de foretog i 2011 - og at denne byrde må antages at blive større jo længere tid, der måtte gå fra omvalget i 2011. Mindretallet er også opmærksom på, at selskabet ønsker, at denne sag afgøres ved domstolene henset til sagens karakter og omfang. Mindretallet finder dog efter en samlet vurdering, at selskabets argumenter - herunder om hensynet til selskabets generelle økonomi og til de øvrige medlemmer - ikke i sig selv kan begrunde, at klagerne skal bære de økonomiske konsekvenser af selskabets tilsidesættelse af sin loyale oplysningspligt.

På baggrund af ovenstående finder mindretallet, at klagerne, som følge af forudsætningslæren, kan træde tilbage fra det omvalg, de foretog i 2011.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet, således at klagerne ikke har krav på omvalg."

Afgørelsen om ret til omvalg træffes på samme måde med dissens i denne sag, da der ikke foreligger individuelle omstændigheder, der kan begrunde et andet resultat. Klageren har hermed efter flertallets afgørelse ikke krav på omvalg.

Nedsat pensionsydelse og kompensationskravet

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at selskabet er berettiget til at regulere klagerens pension i henhold til det til enhver tid gældende beregningsgrundlag, herunder ændrede levetidsforudsætninger. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har nedsat klagernes pensionsydelser.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren ved omvalget i 2011 overgik fra et garanteret produkt til et markedsrenteprodukt, hvor ydelsen fastlægges på baggrund af et ugaranteret beregningsgrundlag. Nævnet har også lagt vægt på, at levetidsforudsætningerne er en del af det tekniske grundlag, der er anmeldt til Finanstilsynet. Nævnet

henviser til § 10 i pensionsregulativet, hvoraf det fremgår, at "Pensionerne og ydelsernes størrelse og værdi beregnes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet". Nævnet finder, at klageren ikke har sandsynliggjort, at de af selskabet benyttede levetider skulle være i strid med det tekniske grundlag, der er anmeldt til Finanstilsynet.

Allerede fordi klageren ikke har bevist, at selskabet har handlet i strid med det til Finanstilsynet anmeldte tekniske grundlag, har nævnet ikke grundlag for at pålægge selskabet at udbetale en kompensation, der modsvarer den regulerede levetid. Nævnet finder, at der ikke er grundlag for at pålægge selskabet at fremlægge yderligere oplysninger eller beregninger for klageren om den omtvistede kompensationsmodel, som Finanstilsynet har truffet afgørelse om den 2/4 2014, og som har været forelagt for Det Finansielle Råd.

Overførsel af kapitalpension

Det fremgår af regulativet, at genkøb, herunder overførsel til anden pensionskasse, ikke kan ske, såfremt medlemmet på udbetalingstidspunktet er fyldt 60 år. Da klageren var fyldt 60 år på udbetalingstidspunktet den 1/5 2014, og da der ikke i sagen er godtgjort omstændigheder, der sandsynliggør, at klagerens kapitalpension ikke skulle være omfattet af regulativet for FSP Traditionel 2011, kan nævnet ikke kritisere, at selskabet afviste at overføre pensionen til en aldersopsparing i en bank.

Nævnet kan endvidere ikke pålægge selskabet at udbetale erstatning for klagerens eventuelle rentetab, idet nævnet, som sagen foreligger oplyst, ikke finder det godtgjort, at selskabets dispositioner og rådgivning har været mangelfuld eller behæftet med sådanne fejl, at der er det fornødne grundlag for at pålægge selskabet et erstatningsansvar herfor.

Ægtefællepension

Klageren har anført, at for det tilfælde, at han ikke er berettiget til at fortryde sit omvalg, ønsker han, at "det til ægtefællepensionen overførte beløb tilbageføres til markedsrente

fra 1.5.2014". Selskabet har oplyst, at ægtefællepensionen er oprettet i gennemsnitsrente, og at den ændres til markedsrenteprodukt ved aktualisering.

Det fremgår af omvalgsmaterialet fra april 2011, at klagerens omvalg kun gjaldt opsparing, og at hans risikodækninger ville forblive i gennemsnitsmiljøet. Tilsvarende fremgik det af mail af 8/8 2012 fra FSP Pensions direktør til klageren, at reserverne afsat til risikodækninger - f.eks. dækninger ved død og ved invaliditet - er forblevet i gennemsnitsrente. Nævnet finder, at "risikodækninger" også omfattede klagerens ægtefællepension. Nævnet kan herefter ikke pålægge selskabet at ændre vilkårene for klagerens ægtefællepension.

Som følge heraf, og idet det af klageren i øvrigt anførte ikke kan føre til andet resultat,

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings